

Akoma nuk keni një website?

Akoma nuk jeni regjistruar në Google

Për çdo konsultim mund te vini në çdo kohë në zyrat tona

Adresa e zyrave: 30 Avenons Road, London, E13 8HT
Tel: 020 7018 7929 Mob: 073 4066 5946 Mob: 078 5997 7545

The Albanian

VITI I 21 I BOTIMIT 22 DHJETOR 2025

Tel: 020 7018 7929 30 Avenons Road London E13 8HT

GËZUAR 2026!

*Merry Christmas
& Happy New
Year 2026!*

The Albanian

Dotech
websites

udhëtimi

Albcontacts

RASHID & RASHID

Solicitors, Advocates
Immigration Specialists
Commissioners of Oaths

Rashid A.Khan Solicitor (Principal) Mob: 07774222062 190 MERTON HIGH STREET WIMBLEDON, LONDON SW19 1AX

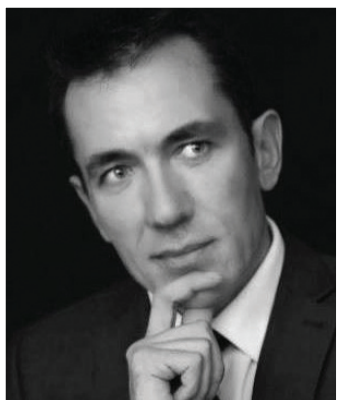
The Albanian newspaper in London

THE ALBANIAN
 www.thealbanian.co.uk

www.thealbanian.co.uk

albania7@gmail.com

Tel: 020 7018 7929

PETRIT KUÇANA

Kur ditët e fundit të 2025 janë drejt përfundimit, tashmë kanë filluar të dëgohen 'trokimat' e vitit të ri. Patjetër që janë edhe momente re-

GËZUAR 2026!

flektimi, si mënyrë imunizimi mbase, për të gjithë ata që përjet-uam në vitin që po shkon.

Natyrshëm mund të konstatohet se 2025 nuk ishte viti më i mirë për shqiptarët e Britanisë (më e pakta që mund të thuhet). Për të mos mjaftuar 'thyejet' e panumërta të imazhit të tyre, nga shkrimet e pafundme në median britanike, janë të paktën dy 'eklipse' që u zunë 'dritën' shqiptarëve të këtushëm.

Së pari ishte babai i Brexit Nigel Farage, që iu kundërvu Edi Ramës

për'shkarjen' e tij, duke gjykuar britanikët për referendumin e tyre, për të dalë nga Be-ja.

'Kohët e errëta' që Rama përshkroi për Britaninë, u shndërruan në kohë tmerrësisht të errëta për shqiptarët e këtushëm, që kur Farage i kërkoi Ramës t'i merrte 'kriminelët shqiptarë' nga burgjet britanike. Vazhdoi një lojë e tmerrshme, e turpshme shifrash, ku mjerisht, karakterizimi i shqiptarëve si 1 në 5 në burg, vazhdon të mbetet plagë gati-gati e parikupe-

rueshme në imazhin e shqiptarëve të këtushëm.

E sikur të mos mjaftonte kjo, doli ministria e brendshme që i kujtoi Ramës, shqiptarëve, britanikëve, botës... se 700 familje shqiptare, që u kanë mbaruar të gjitha procedurat e azilit do të kthehen në Shqipëri...

Kjo ishte nga ato goditjet e paimagjinueshme...laburistja...

"Mos u befte që të harrohen"-thuhet në një urim të moçëm shqiptar.

Ndoshta 2026 duhet të jetë vit reflektimi për një sistem të ri vlerash, ridimensionim të perceptimit të së mirës dhe të keqes, dhe se, 'çunat e Londrës' është turp e faqja e zezë, nuk ka ku të shkojë më keq.

Natyrisht ne si shqiptarë të Britanisë, jemi krejtësisht shndërruar natyrshëm në misionarë të ndryshimit të këtij imazhi, çdo orë, çdo ditë, çdo kohë.

Ky ndoshta është misioni më i rëndësishëm i shqiptarëve të Britanisë, duke vazhduar të shkëlqejnë në çdo fushë të jetës.

Në këtë prag festash mbase është koha për reflektim për të gjithë ne si shoqëri, për një orientim drejt së mirës, detyrimisht për një sistem të ri vlerash. Të paktën urojmë; Gëzuar 2026!

PETRIT KUÇANA

Këmisha e atdheut ishte shumë e ngushtë për ëndrrat e tyre.

Ishte më shumë se një ngadhënjim, gjetja e asaj udhës së ëndërrt, e udhës që rrallëherë shquhej edhe pas përpjekjesh titanike, kur ikja ishte më shumë se guxim.

Ishin udhëtarë që u gjenden në kohën e pakohë, kur ishte thujse e pamundur të shquhej agimi i netëve të pështjelluara, kur qenësisht përjetonin fijen e hollë të ekuilibrit mes jetës dhe vdekjes.

Në "trastat" e tyre kishin mundur të palosin shpresat e ëndërrta, të përthyerat pabesisht në skajet kur Atdheu merrte tjetër kuptim. Ishin ato ëndrra që për shumë udhëtarë mbetën aty, të baltëzuara në pranverën e kurrë-mos-ardhur e qëndrojnë si kujtim i largët, i dhimbshëm; diku në bankat e një shkolle, diku në një tjetër hapësirë që i përkiste, thjesht të shkuarës përcëlluese.

Ishte shpresa, që ngrohu këta udhëtarë që u gjenden në ishullin britanik, (krejtësisht të panjohur prej shumë prej tyre), që bashkë me "këmishën e Atdheut" që u rrinte ngushtë, filluan të besojnë se ka edhe një ëndërr britanike dhe mbase ishte çmenduri ta mendonin dikur, e ndoshta as që mund ta kishin besuar tek kalonin stacionet e udhëtimit drejt Britanisë.

Pezmi i "braktisjes" së shumë ëndrrave të ngjizura në atdhe, i përndjek shumë prej tyre edhe në ditët e sotme, kur çuditshëm ndjehen të huaj në çdo rikthim, aty ku u nisën për të qenë krejt të tjerë, krejt ndryshe, ashtu të suksesshëm, frymëzues padyshim.

Ngadhënjyen mbi të panjohurën, mbi pranverën ndryshe të Britanisë. Ishte koha kur zanafilla do të kishte tjetër kuptim, duke ruajtur thellë brenda vetes shumëçka nga mëmëdheu, kryesisht vlera të farkëtuara mundimshëm në

UDHËTIMI IM EDHE SI DRITËSIM

fëmijërinë e tyre, apo ashtu mbartës të natyrshëm të tyre, duke u shndërruar në personazhe sa të panjohur, aq të pabesueshëm me historitë e tyre. Është suksesi që i bashkon këta mërgimtarë, që janë shndërruar në ambasadorët më të shkëlqyer të vlerave shqiptare në këtë ishull dhe jo vetëm.

Ata nuk u pajtuam me stepjen, por shfrytëzuan hapësirat dhe mundësitë për realizimin e tyre vetetësor, që nga pedagogët që japin leksione në universitetet

britanike, e deri tek artistët, sipërmarrësit dhe të tjerë, që përcjellin përcudnimin dhe gjetjen orientimin drejt suksesit, e "këmishën e atdheut" e rimodeluan, për ta mbajtur gjithmonë me vete, në skajet e paarritshme, jo vetëm nga "udhë-humbësit". Udhëtimi do të vazhdojë...

Të dashur miq
Faleminderit për të gjitha
sygjerimet, për historitë e

shqiptarëve të suksesshëm të Britanisë.

Ky është dhe do të mbetet, misioni themelor i "The Albanian"

A nuk jeni ju, sipërmarrësit shqiptarë të Britanisë,

modeli i ngadhënjimit, i punës dhe sakrificës, duke u shndërruar në ambasadorët më të shkëlqyer të kombit shqiptar, që na bëni krenar çdo ditë?

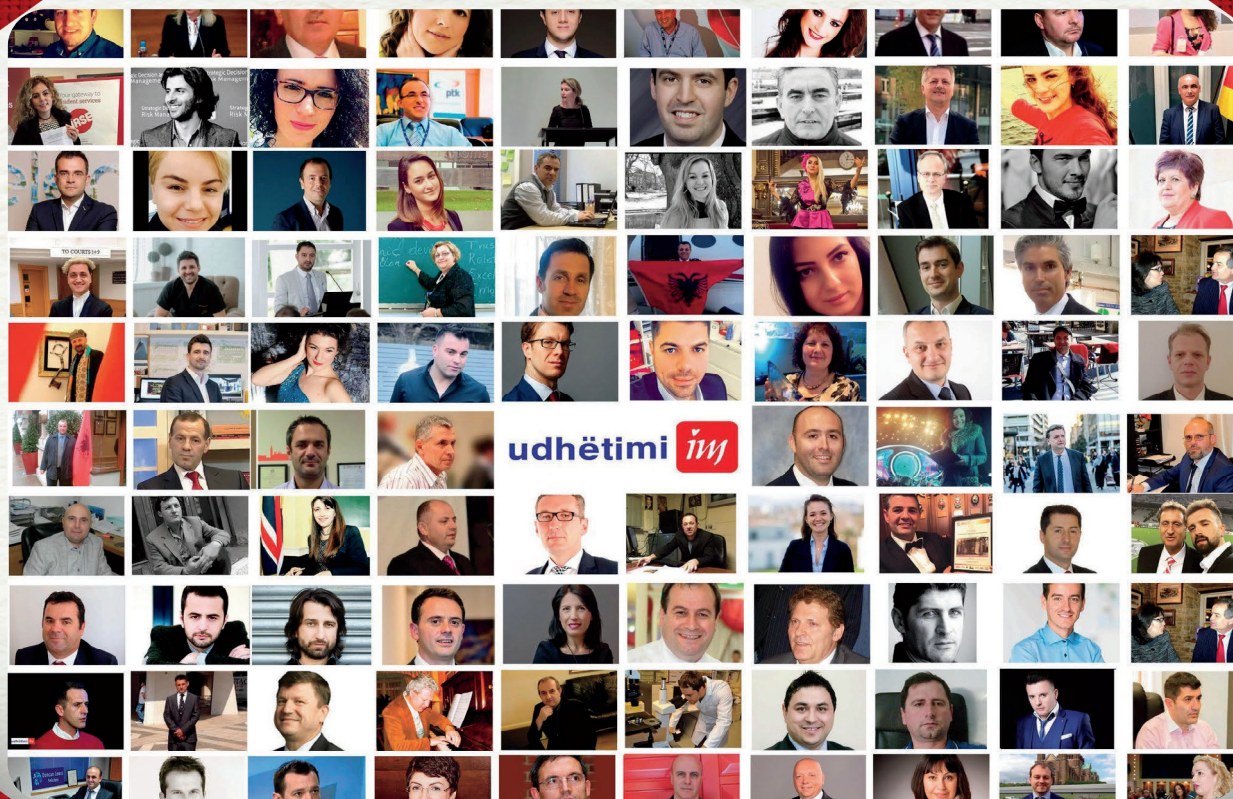
Ju, që kur filluat sipërmarrjen, mbase nuk kishit veçse një çantë me ëndrra, por që sot shkëlqeni dhe që, krejt natyrshëm, jeni duke shërbyer si modele frymëzimi për brezin e ri në Britani dhe jo vetëm.

Gjithsecili prej jush ka një histori për të rrëfyer.

Ju lutem na kontaktoni si dhe na sygjeroni këdo që ju mendoni se ka histori të jashtëzakonshme, rrëngethëse, por që ka ngadhënjyer. Ne do t'i kontaktojmë dhe do t'i pasqyrojmë historitë e tyre, qoftë me video apo print dhe online. Ju faleminderit!

TEL:02070187929
MOB: 0734066 5946
MOB: 078 5997 7545
30 AVENONS ROAD
LONDON E13 8HT

The Albanian

Dotech
websites

Gezuar!
Seasons Greetings

Remitancat përbëjnë një burim të rëndësishëm ekonomik për Shqipërinë, por potenciali i tyre për zhvillim mbetet kryesisht i pashfrytëzuar, vlerëson Banka Botërore në analizat e saj më të fundit mbi migracionin.

Sipas të dhënave, rreth gjysma e familjeve me migrantë kanë marrë remitanca gjatë 12 muajve të fundit, ndërsa për këto familje, dërgesat nga jashtë përbëjnë 41% të të ardhurave totale. Kjo e bën diasporën një shtyllë jetike për mbijetesën ekonomike të mijëra familjeve në vend shkruan Diaspora Shqiptare.

Raporti thekson se migrantët meshkuj dhe ata në moshë më të madhe janë dukshëm më të prirur të dërgojnë para në Shqipëri, krahasuar me gratë dhe migrantët më të rinj, çka lidhet me shkallë më të lartë punësimi dhe kapacitet më të madh fitimi.

Megjithatë, pjesa dërrmuese e remitancave dërgohet përmes kanaleve in-

formale, kryesisht përmes miqve ose nga vetë migrantët gjatë vizitave në Shqipëri. Vetëm 30% e migrantëve përdorin banka ose operatorë zyrtarë të transfertave monetare si mënyrë kryesore dërgimi. Kjo prirje, veçanërisht e përhapur te migrantët e kthyer, kufizon zhvillimin e sektorit financiar dhe integrimin formal të këtyre flukseve në ekonomi.

Një tjetër problem i evidentuar është përdorimi pothuajse tërësisht konsumator i remitancave. Sipas raportit, 90% e familjeve i përdorin paratë për ushqim dhe nevoja të përditshme, 36% për shpenzime mjekësore dhe 30% për arsim, ndërsa investimet produktive janë minimale. Më pak se 2% e remitancave përdoren për hapje biznesesh apo investime ekonomike, duke e kufizuar ndjeshëm ndikimin e

tyre afatgjatë në zhvillim shkruan Diaspora Shqiptare.

Banka Botërore thekson se pa politika që nxisin formalizimin e remitancave dhe orientimin e tyre drejt investimeve, Shqipëria rrezikon të mbetet e varur nga paratë e diasporës për konsum, pa arritur t'i shndërrojë ato në motor zhvillimi ekonomik.

GJYSMA E SHQIPTARËVE JASHTË/ TË DHËNAT E INSTAT, 2.2 MILIONË JETOJNË JASHTË TERRITORIT, PJESA MË E MADHE TË RINJ

Aq shqiptarë sa jetojnë në territorin shqiptar, thuajse po aq jetojnë jashtë.

Në vitin 2025, sipas vlerësimeve të tërthorta nga Instituti i Statistikave, numri i diasporës së re të larguar që nga vitet 90' llogaritet të jetë rreth 2.256. 346 shtetas jashtë vendit ose rreth 49% e shqiptarëve gjithsej, kra-

hasuar me të dhënat e censit të popullsisë që zbuloi se në Shqipëri janë 2.402.113 banorë.

Studimi i shifrave të diasporës nxjerr në pah një popullsi relativisht të re në emigrim, me grupmoshën 15-64 vjeç që zë peshën kryesore, më pas janë fëmijët deri në 14 vjeç me 18% dhe shtetasit mbi 65 vjeç, afërsisht 5 %.

“Stoku prej 1.177.529 individë janë meshkuj dhe 1.078.817 janë femra. Raporti tregon një diasporë me profil të ri, ekonomikisht aktive dhe me potencial të lartë kontributi në tregjet e punës të vendeve pritëse”.

Ndryshe nga diaspora e hershme që udhëtonte drejt SHBA ku shqiptarët e parë që udhëtuan ishin arbëreshët, të dhënat e fundit tregojnë se diaspora e

re në bazë të shtrirjes gjeografike preferon më shumë Europën. Komuniteti më i madh i emigrantëve shqiptarë ndodhet në Greqi.

Por gjithashtu edhe në Itali, Gjermani, Francë, si dhe Mbretërinë e Bashkuar. Gjatë vitit 2024, sipas Eurostat, Italia, Greqia dhe Gjermania janë vendet me përqendrimin më të madh të shqiptarëve me leje qëndrimi për arsye të

ndryshme, ku 47,6 % e lejeve të qëndrimit në 27 vendet e BE-së, janë për arsye të bashkimit familjar, ndjekur nga arsyja për punësim me 29,1 %.

Faktorët nxitës të largimit lidhen kryesisht me arsyetimin se janë në kërkim të mundësive më të mira ekonomike dhe motive të tjera të rëndësishme përfshijnë arsyet familjare (16 %) dhe arsimin (6).

BRITANIA SHKURTON NDIHMËN PËR BALLKANIN PERËNDIMOR

Qeveria e Britanisë së Madhe ka vendosur të ulë ndihmën e saj të jashtme, duke shkaktuar një reduktim prej 40 për qind të fondeve të destinuara për të kundërshtuar agresionin rus dhe dezinformatat në Ballkanin Perëndimor, një rajon që konsiderohet strategjikisht thelbësor për sigurinë britanike dhe evropiane.

Fonde të ndara për këtë qëllim përmes Fondit të Sigurisë së Integruar (ISF) për vitet 2025–26 janë ulur nga 40 milionë funte (rreth 45.7 milionë

euro) në 24 milionë funte (rreth 27.4 milionë euro), raporton theguardian. Kryeministri britanik, Keir Starmer e ka përshkruar së fundmi Ballkanin Perëndimor si “vendin ku po vihet në provë siguria e Evropës”.

Shkurtimi vjen si pjesë e politikës së qeverisë për të ulur shpenzimet e

ndihmës zyrtare për zhvillim (ODA), nga 31.91 milionë funte (36.45 milionë euro) në 17 milionë funte (19.42 milionë euro) për të njëjtën periudhë.

Kritikët, përfshirë ish-sekretaren e Jashtme, Emily Thornberry dhe organizata jofitimprurëse, argumentojnë se ulja e fondeve vjen në një kohë kur

ndikimi rus në rajon është duke u forcuar, duke kërcënuar themelet demokratike dhe paqen, dhe se ky vendim dëmton rolin e Britanisë si një udhëheqëse e besueshme në mbështetjen e institucioneve demokratike, mediave të pavarura dhe parandalimit të konfliktit.

Megjithatë, qeveria mbrojtë reduktimin duke thënë se ISF fokusohet në prioritetet e reja të sigurisë kombëtare dhe projekte afatshkurtra dhe se ky vendim lë hapësirë për investime të tjera të Mbretërisë së Bashkuar në rajon që nuk pasqyrohen në këto shifra.

Dotech
website

AKOMA NUK KENI NJË WEBSITE?

BUSINESS CARDS

BANNERS

POSTERS

020 7018 7929
073 4066 5946
078 5997 7545

Adresa e zyrave:
30 Avenons Road
London E13 8HT

Dotech
website

medipark

DAY HOSPITAL

Klinika jonë ofron shërbime mjekësore të avancuara, me staf profesionist dhe pajisje moderne për kujdes të sigurt dhe të shpejtë.

- Kontrolle të Përgjithshme Shëndetësore
- Kujdes Emergjent dhe Urgjent
- Kardiologji dhe Shëndet Zemre
- Pediatri dhe Mjekësi Familjare
- Ortopedi dhe Fizioterapi
- Imazheri Diagnostike dhe Analiza Laboratorike

**20%
OFF**

**zbritje në çdo
paketë kontrolli
mjekësor.**

📄 Konsulta mjekësore 🧪 Analiza laboratorike 🩺 Kontroll rutinë 🏠 Vizita dhe trajtime të menjëhershme

573–575 Green Lanes, Harringay Ladder, London N8 ORL
0208 341 3185 – 07947 785174

800 EMIGRANTË NË ANGLI BRENDA DITËS/ REKORD I RI KALIMESH ILEGALE, 13 GOMONE KALUAN LA MANSHIN VETËM NË NJË DITË

ARBEN MANAJ

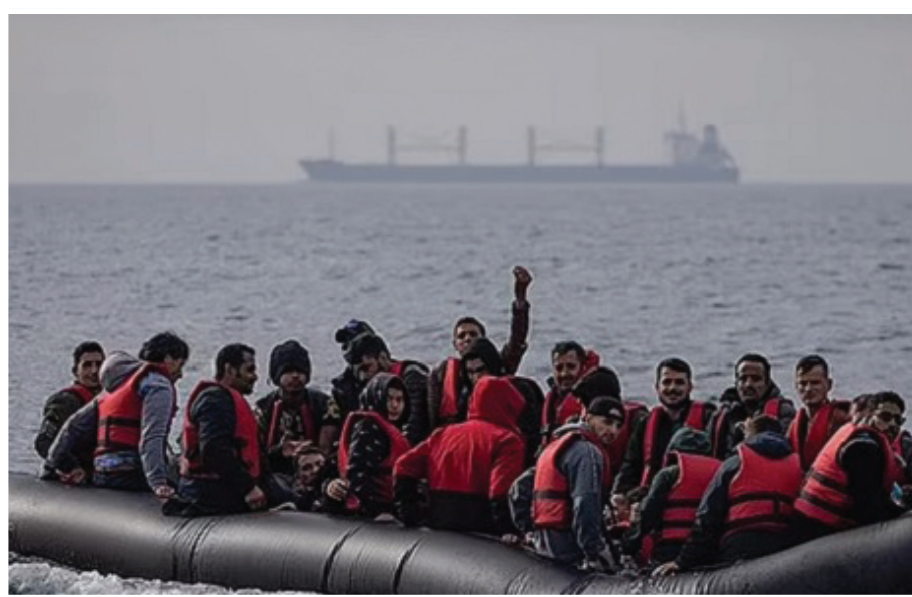
E shtuna shënojë një rekord të ri për kalimet ilegale nga Franca drejt Anglisë me gomone, ku 803 emigrantë me 13 gomone, arritën t'u shmangen autoriteteve franceze dhe ato britanike bën vetëm taksinë nga ujërat ndërkombëtare drejt brigjeve angleze, duke shënuar numrin më të lartë të kalimeve në muajt e fundit.

Ky është një rekord për muajin dhjetor në një ditë të vetme që nga viti 2018, kur filluan të regjistrohen për herë të parë kalimet me gomone.

Dhjetori tradicionalisht është një nga muajt më të qetë për kalimet në La Mansh kur përgjithësisht temperaturat janë më të ulta, si në atmosferë dhe në ujë, tejdurshmëria është më e kufizuar, dhe ka më pak orë me ndriçim dhe koha me mot të keq i bën më të vështira kalimet për shkak të erës dhe dallgëve.

Ky rekord vjen në kohën kur qeveria laburistë e Sir Keir Starmer ka forcuar në mënyrë drastike ligjet anti-emigracion në përpjekje për të dekurajuar kalimet që me sa duket, i injorojnë këto ligje.

Ose këta emigrant dhe grupet kriminale nuk kanë arritur të marrin këto sinjale përmes ndryshimeve në ligjet britanike të emigracionit ose autoritetet franceze të kufirit ende bëjnë sikur tentojnë të frenojnë gomonet, edhe pse financohen bujarisht nga autoritetet britanike me shpresën naive se francezët nuk do donin t'i shkarkonin nga territori i tyre si në këtë rast 800 emigrantë të paligjshëm.

Me shumë gjasa të dyja variantet qëndrojnë. Vetëm këtë javë Gjermania miratohet një ligj që do dënonte deri në 10 vjet trafikantë që tentonin të sillnin emigrantë drejt Britanisë, ndërkohë edhe Ministria e Jashtme britanike, Yvette Cooper ishte javën e kaluar në Greqi për një marrëveshje në luftën kundër bandave të trafikantëve të qenieve njerëzore.

Por Ministri hije i opozitës Chris Philp, thotë se “kjo qeveri e ka dëshiruar La Manshin në një sistem ku hyrja është e garantuar dhe kthimi mbarsht i emigrantëve është një opsion”.

Në fakt pas Brexitit dhe gjatë kohës së qeverisjes së konservatorëve, sic është sot e kësaj dite ka qenë, dhe çështja shqetësuese është edhe përsa kohë do mbesë e tillë gjendje edhe pse ka ligje më të ashpra që për momentin dukshëm nuk i frenon dot trafikantët të ndezin motorët e gomoneve dhe emigrantët që me çdo çmim duan të vijnë drejt Anglisë.

TRE BREZA NË SHËRBIM TË PERSONAVE NË NEVOJË/ GEORGE I BASHKOHET BABAIT TË TIJ, PRINCIT WILLIAM NË PËRGATITJEN E VAKTIT PËR TË PASTREHËT NË LONDËR

Princi i Uellsit, William mori me vete djalin e tij 12-vjeçar, Princin George, për ta ndihmuar në një bamirësi të organizuar për të pastrehët, në mënyrë që t'i mësojë atij rreth mungesës së strehimit dhe t'i tregojë përpjekjet e organizatave që përpiqen ta luftojnë atë.

Princi William e çoi të birin në një organizatë bamirësie me një lidhje të thellë personale – Passage, në Westminster, ku ishte sjellë si fëmijë nga nëna e tij Diana, Princesha e Uellsit. Dorëzimi i pisharit u bë javën e kaluar, me George që ndihmoi në përgatitjen e drekës për njerëzit që mbështeten nga Passage, e cila punon me njerëzit e pastrehë në Londrën qendrore. Princi George nënshkroi një libër vizitorësh duke përdorur të njëjtën faqe të nënshkruar nga William dhe gjyshja e tij Diana në dhjetor 1993.

Drejtori ekzekutiv i Passage, tha se Princi George kishte ardhur kur ata po përgatitnin drekën e Krishtlindjeve për 150 persona. “Pra, në të vërtetë bëhej fjalë për: ‘A jeni gati të përveshni mëngët dhe të angazhoheni?’ Dhe ai ishte plotësisht i gatshëm,” tha Clarke.

“Në fakt, shumë i ngjashëm me babain e tij, donte vetëm të përfshihej dhe të ndihmonte”, tha kreu i organizatës. “Një fëmijë i mrekullueshëm është mënyra se si do ta përshkruaja, dhe ai dukej shumë i interesuar për punën që bëjmë dhe veçanërisht për të folur me njerëz që kanë përdorur shërbimet tona”, tha z. Clarke.

Kreu i organizatës bamirëse tha se dukej sikur familja e Princit George po përpiquej t'u tregonte fëmijëve të tyre jetën jashtë palatit dhe sa e rëndësishme ishte që “më të prekshmit në shoqëri të mbështeteshin dhe të kujdeseshin për ta”.

Princi William ka qenë një mbështetës i organizatës që kur u soll në moshën 11-vjeçare nga nëna e tij, e cila kishte bërë vizita të rregullta, si publike ashtu edhe private.

Dotech

website

“AKOMA NUK KENI NJË WEBSITE PËR BIZNESIN TUAJ?”

Akoma nuk jeni regjistruar në Google?

Adresa e zyrave:

30 Avenons Road London E13 8HT

Tel: 020 7018 7929

Mob: 073 4066 5946

Mob: 078 5997 7545

The Albanian

MEGA FOOD CENTRE

1-3 STATION PARADE
WHITCHURCH LANE
EDGWARE HA8 6RW
PARKING FALAS PAS
SUPERMARKETIT

GJITHÇKA QË JU DUHET PËR KUZHIËN TUAJ
ME ÇMIMET ME KONKURUESE , NGA USHQIMET
& FRUTA PERIMET E FRESKËTA DHE CIËSORE
E DERI TEK MISHI HALLALL

GËZUAR 2026!

MIELL KLAS 5 KG
£3.99

VEGETA
£3.99

KAFE
£3.99

SUNFLOWER OIL
£ 5.99

DJATH
£ 5.99

ÇAJ
£ 7.99

ARGETA
2 FOR £1.50

ENVER ROBELLI

Disa dordolecë digjitalë e kanë zbuluar diasporën viteve të fundit, madje e (ri)zbulojnë atë vetëm para zgjedhjeve parlamentare dhe lokale. Nuk mungojnë edhe ofendimet nga ana e tyre: mërgata (ose një pjesë e madhe e saj) na qenkësh e prapambetur, andaj, si e tillë, “s’duhet të përzihet” në zgjedhjet në Kosovë. Këto janë si ato sharjet brenda familjes: pështyj përpjetë dhe mos lëviz nga vendi, atëherë dihet çka ndodh.

Në fakt diaspora është si Kosova. Ka njerëz shumë të suksesshëm, më pak të suksesshëm dhe jo rrallë edhe të dështuar, që jetojnë nga ndihmat sociale (ndonëse ky numër është minimal, së paku në Zvicër, ku ligjet janë më të ashpra). Ngjashëm edhe në Kosovë: ka njerëz të suksesshëm, më pak të suksesshëm dhe dështakë. Ka edhe dordolecë digjitalë.

A është diaspora më konservatore se shoqëria kosovare? Nëse shikohen disa aktivitete kulturore dhe koncerte që organizohen në Zürich apo Bern, kjo pyetje është qesharake. Shtresa e shqiptarëve të integruar, të përparuar dhe të arsimuar në Zvicër, Gjermani e Austri kurrë nuk ka qenë më e madhe - dhe është në rritje e zgjerim e sipër. Nëse shkoni në ndonjë fshat periferik diku mes Zürich e Bern, sigurisht do të gjeni në ndonjë klub apo në xhaminë lokale edhe njerëz konservatorë. A nuk është i ngjashëm dallimi mes, ta zëmë, disa kafeve, klubeve e restoranteve të Prishtinës dhe vendeve ku rrinë njerëzit në ndonjë fshat të humbur kosovar? Po, diaspora është si Kosova.

Pyetja se a duhet të luajë rol diaspora në zgjedhjet në Kosovë dhe çfarë roli duhet të luajë, është pyetje legjitime. Por përgjigjja në këtë pyetje nuk duhet të jetë primitive, pra një racizëm i internalizuar, duke përvetësuar stereotipet dhe pargjykimet e të tjerëve mbi etninë tënde. Është në interesin e diasporës që në radhë të parë të marrë pjesë në jetën politike të vendit ku jeton. Aty ku paguan tatime. Aty ku paguan sigurime shëndetësore. Aty ku i kryen të gjitha obligimet si shtetas zviceran, gjerman apo austriak apo i pajisur me lejeqëndrim të përhershëm.

Nëse në Kosovë ka parti apo grupe interesi që duan t’ia ndalojnë diasporës pjesëmarrjen në zgjedhje, këtë mund ta bëjnë me një nismë përkatëse ligjore. A kalon kjo nismë në Kuvend? Nuk besoj. Por në vend të sharjeve rituale të diasporës, poterexhinjtë le të provojnë diçka konkrete. Mund të provohet edhe një model tjetër, ai i përfaqësimit të diasporës me dy deri pesë deputetë në Kuvend (sipas modelit kroat). Pra, duhet vullnet politik. Fakt është dhe mbetet: kush ka shtetësi të Kosovës, mund të marrë pjesë në zgjedhje. Është e drejtë kushtetuese. Nuk ka shtetësi të klasit të parë dhe të klasit të dytë. Me këtë logjikë nesër mund të kërkohet që t’u

ndalohet e drejta e votës votuesve të ndonjë rajoni kosovar nëse ata s’votojnë sipas qejfit të dordolecëve digjitalë.

Mjaft interesante të shohësh, për shembull, njerëz nga e ashtuquajtura “shoqëri civile” në Kosovë, të cilët angazhohen që pakicës serbe në Kosovë (dhe partisë më të madhe të kësaj bashkësie) t’i mundësohet e t’i lehtësohet sa më shumë pjesëmarrja në zgjedhje. Bravo për këtë angazhim për të tejkaluar barrierat etnike. Por kur bëhet fjalë për mërgatën kosovare, e cila mbase 99 për qind i përket etnisë shqiptare, e njëjta “shoqëri civile” më shumë kërkon pengesa sesa lehtësi, madje me tyre shoh edhe njerëz që gjatë bombardimeve të NATO-s për çlirim të Kosovës kanë gjetur strehim në Zvicër dhe atëbotë ankoheshin se këta “djemtë e Zvicrës do të na marrin në qafë” (e kishin fjalën për ata burra e gra që erdhën për të luftuar për lirinë e Kosovës).

Përtej polemikave të tilla dashakeqëse, mbesin faktet. Nëse në hapësirën gjermanishtfolëse jetojnë rreth 500 mijë shtetas të Kosovës me të drejtë vote, atëherë i bie se vetëm 15 deri 16 për qind e tyre kanë shprehur interesim për pjesëmarrje në zgjedhje (nën 80 mijë). Interesimi, siç po shihet, nuk është aq i madh.

Kosova ka një diasporë jotipike. Ajo

është krijuar si pasojë e represionit politik në Kosovë (dhe vise të tjera shqiptare në ish-Jugosllavi). Italianët kanë ardhur në Zvicër pas Luftës së Dytë Botërore fund e krye si “refugjatë” ekonomikë. Të tillët e kanë më të lehtë shkëputjen nga atdheu dhe integrimin (e madje edhe asimilimin) në vende të tjera. Diaspora kosovare nuk mund të bëjë hapa të tillë për shkak të historisë së saj. Shikoni biografite e prindërve të futbollistëve me origjinë nga Kosova që luajnë apo kanë luajtur për Zvicrën: babai i Valon Behramit u dëbua nga puna nga autoritetet serbe kur u hoq arbitrarisht autonomia e Kosovës, babai i Granit Xhakës ishte i burgosur politik, babai i Xherdan Shaqirit kërkoi punë në Zvicër për shkak se nuk shihte perspektivë për familjen e tij në rajonin e Anamoravës.

Pothuaj askush në diasporë nuk mund të jetë indiferent ndaj zhvillimeve në Kosovë për aq kohë sa atje jeton një pjesë e familjeve të mërgimtarëve, për aq kohë sa këta mërgimtarë kanë prona dhe blejnë patundshmëri dhe për aq kohë sa edhe frizerja e lagjes në Prishtinë lutet që “sivjet të na vijë këta nga jashtë më shumë se ç’erdhën verës”.

Këtë fundjavë në Zvicër do të qëndrojnë kryetari i Lëvizjes Vetëvendosje (të shtunën në Zürich) dhe kryetari i Lidhjes Demokratike të Kosovës (të

dielën në Grenchen, një lokalitet në Zvicrën qendrore). Do t’ju drejtohen mbështetësve të tyre. Nuk duhet të shihet asgjë e keqe këtu: është kontribut për pluralizmin politik. Edhe në të kaluarën mërgata ka qenë arenë e konkurrencës politike që zhvillohej në Kosovë, nganjëherë edhe e kafyjtjeve verbale. Mospajtimet reflektoheshin edhe këtu.

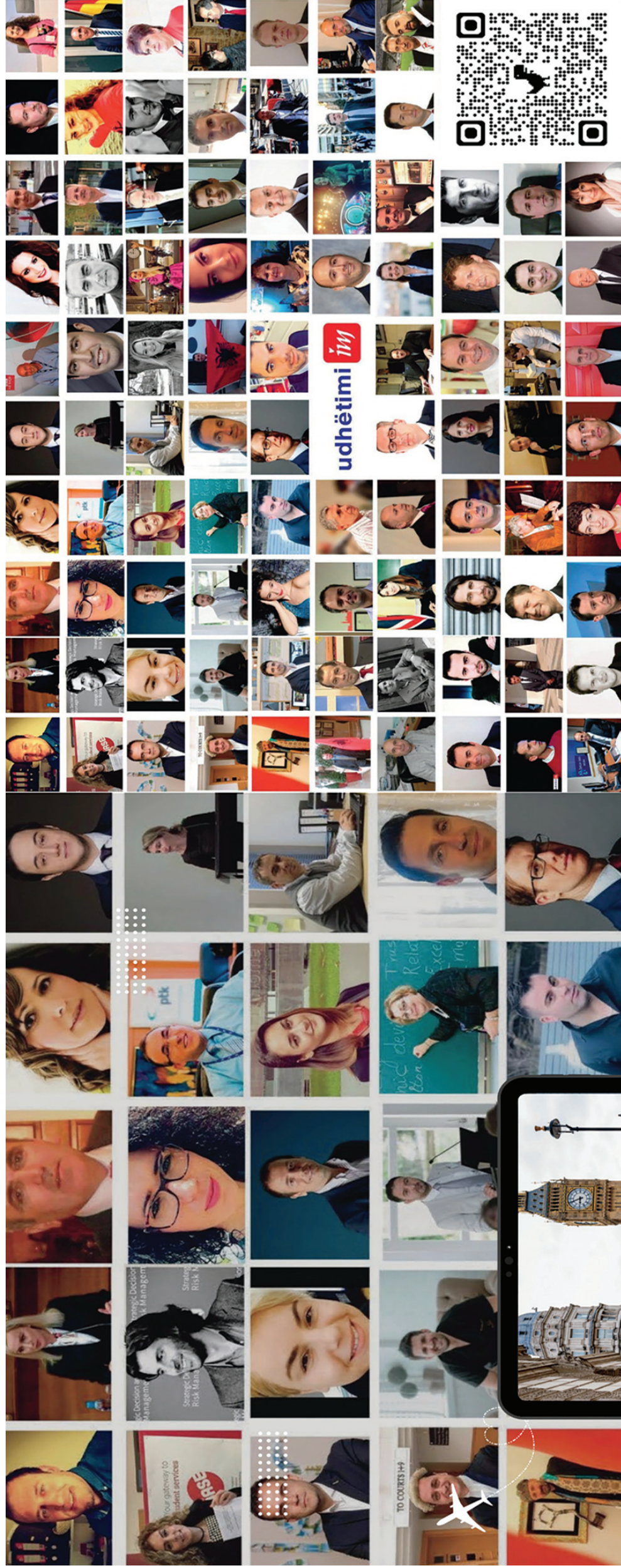
Deri në fund të viteve 1980-të aktivitetet politike në diasporë i ka dominuar Lëvizja Popullore e Kosovës (LPK). Me themelimin e Lidhjes Demokratike të Kosovës (LDK) në fund të dhjetorit 1989, kjo parti krijoi degë të fuqishme në Gjermani e Zvicër. Ndikimi i LPK-së në diasporë u zbeh, edhe për shkak se një pjesë e ish të burgosurve politikë u anëtarësuan në LDK dhe mbanin pozita të larta në këtë parti. Ata jo përherë pajtoheshin me kryetarin e LDK-së Ibrahim Rugova. Hap pas hapi grupi i ish të burgosurve politikë ia doli ta marrë degën e LDK-së në Zvicër: në prag të shpërthimit të luftës në Kosovë, kryetar i Degës në Zvicër u zgjodh Gani Sylaj, ish i burgosur politik, i cili sapo ishte arratisur nga Kosova. Disa nga ithtarët e Rugovës këtë e shihnin si pjesë të komplotit të “marksist-leninistëve” për të marrë “kalanë nga brenda”.

Paralelisht me këto përballje rritej pakënaqësia te një pjesë e komu-

nitetit. Dëshmi për këtë është ky citat nga një fjalim i Agim Ramadanit më 1 qershor 1997 në Qendrën Kulturore Shqiptare në Zürich. Ai tha: “Të nderuar bashkatdhetarë, situata të cilën po e përjeton sot kombi shqiptar, kudo ku jeton, ka marrë përmasat e një anarkie me forma me të padëshiruara dhe mund të shpie edhe në gjendje edhe më të rëndë për kombin tonë. Derisa në Shqipërinë administrative “legjitimiteti i ardhmërisë së një populli kërkohet nga uniformat e huaja” ... Kosova pret “dritat e gjelbra” nga “faktorët...” për të vendosur edhe për çështjet më të zakonshme të organizimit të brendshëm... (...) Rreziket që kanosin substancën kombëtare kërkojnë nga secili shqiptar, kudo që jeton, të kërkojë nga vetja (së pari) të bëjë atë që duhet dhe mundet, për të mirën e kombit të vet”.

Domethënë, Agim Ramadani s’nguronte të kritikonte klasën e atëherëshme politike në Prishtinë se vetëm po vegjeton dhe po pret “dritat e gjelbra” për të marrë vendime për çështje të zakonshme të organizimit të brendshëm. Me kutet e sotme me të cilat “argumentojnë” dordolecët digjitalë, edhe Agim Ramadani do të ishte një zë i padëshirueshëm që përzihet në punët e Kosovës. Për t’i rënë shkurt: diaspora është si Kosova.

udhëtimi

Promovimi i shqiptarëve të suksesshëm të Britanisë

Të dashur miq/mikesha

Faleminderit për të gjitha sygjerimet, për historitë e shqiptarëve të suksesshëm të Britanisë.

Ky është dhe do të mbetet, misioni themelor i “The Albanian”

A nuk jeni ju, sipërmarrësist shqiptarë të Britanisë, modeli i ngadhënjimit, i punës dhe sakrificës, duke u shndërruar në ambasadorët më të shkëlqyer të kombit shqiptar, që na bëni krenar çdo ditë?

Ju, që kur filluat sipërmarrjen, mbase nuk kishit veçse një çantë me ëndrra, por që sot shkëlqeni dhe që, krejt natyrshëm, jeni duke shërbyer si modele frymëzimi për brezin e ri në Britani dhe jo vetëm.

Gjithsecili prej jush ka një histori për të rrëfyer.

Ju lutem na kontaktoni si dhe na sygjeroni këdo që ju mendoni se ka histori të jashtëzakonshme, rrëqethëse, por që ka ngadhënjyer.

Ne do t’i kontaktojmë dhe do t’i pasqyrojmë historitë e tyre, qoftë me video apo print dhe online.

Ju faleminderit!

Stafi “The Albanian”

...me historitë

e shqiptarëve të suksesshëm në Britani...

Adresae Zyrave:

30 Avenons Road London E13 8HT

Tel:02070187929 Mob: 0734066 5946

Mob: 078 5997 7545

udhëtimi

udhëtimi

Goditja e Keir Starmer ndaj ndihmës për jashtë ka sjellë një ulje prej 40% të fondeve për kundërshtimin e agresionit dhe dezinformimit rus në një rajon të Europës që kryeministri e ka përshkruar si jetik për sigurinë kombëtare të Mbretërisë së Bashkuar.

Financimi britanik i dedikuar forcimit të Ballkanit Perëndimor, ku Rusia është akuzuar për nxitje përçarjeje dhe krijim destabilizimi, është ulur nga 40 milionë paund vitin e kaluar në 24 milionë paund për vitin 2025-26.

Fondi i Integruar i Sigurisë (Integrated Security Fund-ISF) është krijuar për të adresuar kërcënimet me prioritet më të lartë ndaj sigurisë kombëtare të Mbretërisë së Bashkuar, brenda vendit dhe jashtë tij.

Starmer së fundmi e përshkroi rajonin e Ballkanit Perëndimor, që përfshin Shqipërinë, Bosnje-Hercegovinën, Kosovën, Malin e Zi, Maqedoninë e Veriut dhe Serbinë, si ‘zona e Europës-vendi ku vihet në provë siguria e kontinentit tonë’.

Fondet e ISF të vitit të kaluar u përdorën pjesërisht për të kundërshtuar dhe reaguar ndaj sulmeve kibernetike keqdashëse në rajon, si dhe për të forcuar institucionet demokratike dhe median e pavarur.

Ulja e financimit nga qeveria britanike duket se është pasojë e politikës së Starmer për të reduktuar Ndhimën Zyrtare për Zhvillim (Official Development Assistance-ODA) për vendet me të ardhura të ulëta dhe të mesme.

Shuma e ODA-së e dedikuar për Ballkanin Perëndimor në kuadër të ISF është ulur nga 31.91 milionë paund në vitin 2024–25 në 17 milionë paund për vitin 2025–26. Shifrat nga Zyra e Kabinetit tregojnë gjithashtu një ulje prej 1.15 milionë paundësh në financimin ‘jo-ODA’ për rajonin.

Viti financiar 2025-26 është i pari në një tranzicion gradual të shpallur nga qeveria drejt uljes së ODA-së nga 0.5% në 0.3% të të ardhurës kombëtare bruto deri në vitin 2027.

Emily Thornberry, kryetare e Komitetit të Punëve të Jashtme dhe ish-ministre e jashtme në hije në

KIM MEHMETI

‘Shqipëritë’ tona shenjë njohëse kanë popullin e varfër dhe politikanët e pasur.

Pra ‘Shqipëritë’ tona janë vende ku sa më shumë varfërohet populli, aq më shumë pasurohen politikanët, e që dëshmonë se nuk ka popull apo shtet aq të varfër sa burrështetasit e tij hajdutë të mos kenë çka të vjedhin.

Pastaj ‘Shqipëritë’ tona janë vende ku populli nuk reagon dhe duron e heshtë edhe kur haptazi shihen hajdutët që e

ekipin e Starmer para zgjedhjeve të përgjithshme, tha:

‘Vizitova Ballkanin Perëndimor më herët këtë muaj. Është shumë e qartë se ata janë në vijën e parë të luftës kundër dezinformimit dhe ndërhyrjes ruse, dhe jam shumë krenare për punën që Mbretëria e Bashkuar po bën për t’i mbështetur në këtë betejë për sigurinë e tyre dhe të gjithë Europës. Nevojitet më shumë punë për të mbështetur median e pavarur, jo më pak. Njerëzit janë të etur të mësojnë të vërtetën dhe është shumë e vështirë ta gesh atë.’

Dr. Kate Ferguson, bashkë-drejtoreshë ekzekutive dhe drejtuese e politikave dhe kërkimit në Protection Approaches, një OJQ që punon në Ballkanin Perëndimor për parandalimin e dhunës së bazuar në identitet, tha se Mbretëria e Bashkuar ka pasur një bilanc të mirë në rajon dhe kjo nuk

duhet të dëmtohet tani.

‘Strategjia e sigurisë kombëtare e pranon me të drejtë se ndodhemi në një periudhë të intensifikimit të konkurrencës strategjike për rregullat dhe qeverisjen e botës sonë; në Europë këtë e shohim të mënyra se si Rusia diversifikon përpjekjet për të minuar konsensusin tonë demokratik,’ tha ajo.

‘Është thelbësore, pra, që Ministria e Jashtme të jetë e pajisur në mënyrë të duhur dhe të mjaftueshme për t’u përballur me këto kërcënime në rritje ndaj demokracisë dhe sigurisë sonë kolektive.

‘Në vitet e fundit, Mbretëria e Bashkuar është dalluar në Ballkanin Perëndimor si një udhëheqëse e besueshme dhe parimore, kur të tjerët ndonjëherë kanë dështuar. Tani, teksa format e reja të agresionit rus dhe ndikimit keqdashës po thellohen në

rajon, kjo udhëheqje duhet të forcohet-jo të zbehet.’

Këtë javë, shefi i ri i MI6, Blaise Metreweli, tha se Britania ndodhet në ‘një hapësirë mes paqes dhe luftës’ dhe e përshkroi Rusinë si ‘agresive, ekspansioniste dhe revizioniste, që synon të nënshtrojë Ukrainën dhe të shqetësojë NATO-n’.

Shelagh Daley, drejtuese e ekipit të politikave në Saferworld, një OJQ që zbaton programe në Ballkanin Perëndimor, tha se shkurtime të tilla duket se janë pjesë e një lëvizjeje të qeverisë britanike për të ulur prioritetin e parandalimit të konflikteve.

‘Kjo pasqyron atë që po shohim si një prirje më të gjerë në shpenzimet e ISF dhe ndihmës së jashtme britanike mes këtyre shkurtimeve. Duket si një ulje e vëmendjes ndaj punës për parandalimin e konflikteve dhe ndërtimin e

paqes, edhe pse konfliktet janë shtuar globalisht, shoqëritë janë bërë më të përcara dhe liritë themelore po kufizohen.

‘Nuk duket koherente apo strategjike të tërhiqesh nga programe që synojnë të adresojnë shkaqet e konfliktit dhe brishtësisë në një kohë kur rreziqet për sigurinë globale janë kaq të larta.’

Një zëdhënës i qeverisë tha: ‘Shifrat në raport përfaqësojnë vetëm një pjesë të investimit total të Mbretërisë së Bashkuar në Ballkanin Perëndimor për çështje si krimi i organizuar dhe aktivitetet armiqësore shtetërore.’ ‘ISF është projektuar për t’u përshatur me prioritetet më të fundit të sigurisë kombëtare dhe shpesh financon projekte afatshkurtra, ndaj është e natyrshme që vendimet për shpenzimet të evoluojnë me kalimin e kohës.’

ENVERI IA ASGJËSOI SHQIPËRISË VLERAT INTELEKTUALE, PIKTORI IA ZHVATI ATO MATERIALE

vjedhin.

Duke qenë popull i durueshëm, shiptarët e Shqipërisë heshtnin përderisa Enveri ua asgjësonte vlerat intelektuale, siç heshtin edhe sot kur Piktori me bandën e vet dhe nipat e bllokmenëve ua zhvat atyre pasurinë materiale.

Dhe njësoj siç ndodhi pas rënies së

Xhaxhit Enver, edhe pas rënies së Piktorit, do ngrënë krye të guximshmit e vonuar që do e bëjnë llogarinë se cili nga këta dy diktatorë më shumë e dëmtoi shqiptarinë!

Ndërkohë mbetet e paqartë dhe për t’u çuditur si ne shqiptarët harruam se civilizimi i një populli, mbi të gjitha, dëshmohet nëpërmjet asaj sa ai e lufton padrejtësinë që i bëhet. Edhe atë

posaçërisht padrejtësinë që e dëmton interesin e tij kolektiv.

E sa i përket kësaj lufte, ne shqiptarët prej moti atë e kemi humbur. Me çka, në masë të madhe, i humbëm pasuritë dhe pronat e vetme që kishim: “Shqipëritë” tona

SEBASTIAN ZONJA

Agjencia Kombëtare e Sigurisë së Informacionet (AKSHI) ka në dorë gjithë të dhënat tona - tapi, pasaporta, numra telefoni, adresa...

A mendoni ju se është çënuar siguria kombëtare duke qenë se SPAK-u thotë se brenda këtij institucioni vepron një grup i strukturuar kriminal? Amerikanët dhe evropianët thonë se korrupsioni minon sigurinë kombëtare, porse propaganda e Partisë na thotë se për këto tema bëhen filma. Apo, për shembull, siç doli shprehja dikur e Nanos që e ricikloi Rama - pak korrupsion duhet gjithnjë se është shumë i mirë për sistemin.

Ndërkohë, të gjithë e dimë se duke devijuar burimet publike nga shërbimet thelbësore, përfshirë mbrojtjen dhe inteligjencën, krijohet "lista e patronazhistëve". Ky personel i stërmadh përvetëson fondet e

shëndetësisë, ushtrisë, infrastrukturës kibernetike e të tjerë. Por, siç na thotë propaganda e Partisë, edhe Amerika ka patronazhistë!

Duke qenë se korrupsioni nxit paqëndrueshmëri institucionale, pakënaqësi publike, ul legjitimitetin e shtetit dhe fuqizon krimin e organizuar, lulëzo-

jnë dallaverexhinjtë që na thonë se fajin e ka Ursula fon der Lejen, Sorosi që na bën gei me zor, Trampi që është në dosjen Epstein, Putini që ka tre gra dhe një dashnore, por shoku Never s'ka faj apo dijeni se ç'bën patronazhisti poshtë.

Oligarkia, siç e dimë, është sundimi

prej një elite të vogël, shpesh e lidhur me pasurinë e vënë nga korrupsioni. Ka dallim mes qeverisjes dhe sundimit. Qeverisja është pyetja e qytetarit sa më shpesh se si zgjidhen probleme të mprehta, kurse sundimi është trajtimi i qytetarit si popull bagëti që s'di, se ka marifete si pasurohet vendi, duke i dhënë prioritet fitimeve private të politikanit dhe oligarkut mbi interesat kombëtare.

Pasi fuqizohen, oligarkët kthehen në problem të sigurisë kombëtare. Ata kapin institucionet shtetërore, shtrembërojnë politikat (p.sh., alokimin e fondeve nëpër sektorë të ndryshëm ose marrëdhëniet e jashtme me Beogradin), pengojnë rritjen ekonomike përmes monopoleve dhe

krijojnë pandëshkueshmëri që i mbush mendjen çdokujt se "ky vend s'bëhet".

Nëse vijojmë në këtë rrugë, kontrata që është në thelb të kapitalizmit do bjerë, të cilën e siguron shteti dhe besimi i qytetarit, do shkojmë drejt udhës ku dhuna, pengmarrja dhe vrasjet do jenë mënyra si me zbatu marrëveshjet. Kjo degradon shtetin dhe forcat e sigurisë, teksa fton vende jomiqësore të gjejnë shesh e të gatuajnë përsesh.

Rrethi vicioz drejt të cilit shkohet është, pak a shumë, i këtillë: korrupsioni mbështet pushtetin oligarkik, oligarkët mirëmbajnë korrupsionin, institucionet bëhen më të cënueshme, kolapsi i brendshëm ose agresioni i jashtëm shtohet.

AKOMA NUK KENI BUSINESS CARDS?

NA KONTAKTONI:

020 7018 7929

073 4066 5946

078 5997 7545

**PËR ÇDO KONSULTIM MUND TE VINI
NË ÇDO KOHË NË ZYRAT TONA
ADRESA E ZYRAVE: 30 AVENONS ROAD,
LONDON, E13 8HT**

BUSINESS CARDS ME QR CODE

ZGJIDHNI PROFESIONISTËT PËR SUKSESIN E KOMPANISË TUAJ

Inspiring hope & change

VOLUNTEERS NEEDED!

WE NEED YOUR HELP!

Are you passionate about making a difference in people's lives? Do you want to help individuals facing challenges such as housing issues, welfare benefits, debt, immigration, and more?

We are looking for dedicated volunteers to join our Advice & Advocacy Team. This is a fantastic opportunity to gain hands-on experience, receive specialist training, and help increase our capacity to support vulnerable clients.

Contact us!

020 7511 1586
SHPRESAPROGRAMME@YAHOO.CO.UK
SHPRESAPROGRAMME.ORG

ANDI BUSHATI

Ç'TREGON FRAZA: “ÇUNAT KANË PAGUAR NGA XHEPI PËR MEDIAT”

Nga dosjet që SPAK ka në dispozicion, del qartë se mbijetesa e këtij regjimi hajdutësh mbahet në këmbë prej trekëndëshit krim i organizuar, vjedhje zgjedhjesh dhe bori propagandistike mediatike. Prandaj në Shqipëri nuk do të ketë drejtësi, nëse bashkë me Ballukun, nuk mbajnë përgjegjësi edhe ata që u paguan për të bërë të mundur që ajo të vazhdojë të vjedhë.

Ngurimi i deputetëve socialistë për të dorëzuar imunitetin e Belinda Ballukut i ka nxjerrë në dritë të keqe të gjithë borizanët e rrezikut të supozuar për një “grusht shteti”.

Tashmë është e qartë, se që kur Edi Rama dha urdhërin se zëvendësja e tij do të mbrohej duke e ankumuar pezullimin e saj në kushtetuese, në mediat tona u sajua një fortunë në gotë, gjoja për rrëmbimin e kompetencave të kryeministrit, kontradiktat mes pushteteve të pavarura dhe shpërfilljen e mandateve të siguruar me votë popullore.

Cilido që nuk kishte interesa okulte që ta mbanin peng e kuptonte lehtësisht se këto ishin alibi qesharake.

Por pavarësisht kësaj, titujt e mediave online, lajmet kryesore, emisionet e mbrëmjes u përmytën nga një debat që prezumohej të ishte monopol i një grupi të ngushtë konstitucionalistësh, për të fshehur një të vërtetë të thjeshtë: “hajdutët dhe kur kapen nuk dorëzohen”

Gjithçka u stis për të anashkaluar një pyetje të thjeshtë: a mund të qëndronte Belinda Balluku në detyrë, pas fakteve rrënqethëse të bëra publike në dëm të saj? Pra a mund të ishte më ajo anëtare kabineti, qoftë edhe sikur kundër saj mos kishte filluar asnjë

çështje penale?

Në vend të këtyre dilemave hapsirën e zaptoi rrëfimi i një pushteti, që pasi manipulon zgjedhjet, kur kapet duke vjedhur, përdor si mburojë absurdin se ju nuk mund të na nxirrni nga zyrat ku na ka futur populli me votë.

Në këto kushte, një qytetar i zakonshëm, një njeri i ftohtë, një shikues e lexues pa emocione, mund ti bënte pyetjen vetes: ore, për gjëra kaq të thjeshta, si mund të helmohet publiku me tërë këtë tymnajë të prodhuar nga hiçi?

Paradoksalisht tek dosja e Belinda Ballukut, e cila u bë shkak për prodhimin e kësaj përralle gjendet edhe përgjigjja.

Në një fragment, aty ku min-

istrja angazhohet që ti çlirojë 700 mijë euro një biznesmeni për të cilin i bën presion botuesi Karlo Bolino, shpjegohet e gjithë strategjia e blerjes dhe manipulimit të mediave prej kësaj bande. Balluku i thotë drejtorit të rrugëve: “çunat e tjerë kanë paguar nga xhepi për mediat”, ndërsa ti më krijon probleme kur thjeshtë ke për të dhënë para publike.

Vetëm brenda kësaj fraze të thjeshtë ka disa të vërteta. E para se mediat paguhën për të gënjer.

E dyta, se ato nuk e marrin pjesën

vetëm nga tenderat e fallcifikuar publikë, por edhe para të zeza xhepi të zyrtarëve të zhytur në korrupsion dhe trafikë.

E treta, se një aleancë maskarenjsh, mes qeveritarësh, pronarësh dhe gazetarësh, ka ngritur ngritur në këmbë një makineri oruelliane manipulimi që zor se punon me kaq përpikmëri edhe në diktaturat më të egra. Është pikërisht kjo fabrikë gënjeshttrash, që u vu në punë, me reklamat e inceneratorëve fantazëm, për të bërë dokumentare se djegësat që nuk ekzistojnë i kishin bërë qytetet tona më të pastra. Është pikërisht ajo që hedh tymnajë mbi çdo tender dhe koncesion të dhënë pa garë.

Po ajo u vu në punë edhe për të shpërndarë tymnajën e puçit të vjedhjes së kompetencave të kryeministrit, që

synonte të fshihte thelbin e dosjes Balluku.

Falë përgjimeve që nxori SPAK në kemi një provë për të vërtetuar atë që dinim prej kohësh, për të lexuar e dëgjuar faktet reale të funksionimit të kësaj makinerie. Por, megjithëse për kaq gjë duhet falenderuar Prokuroria e Posaçme, ata që nxitojnë të bërtasin për heroizimin e saj, janë ende shumë larg të vërtetës. Për këtë ia vlen të sillet vetëm një shembull.

Në Rumani, aty ku reforma perendimore në drejtësi krijoi një model suksesi, përfunduan njëri pas tjetrit në qeli edhe oligarkët mediatikë Voiculesku i Antena 1, Vantu i Ralitatea TV, Ghita i Romania TV, për të përmendur vetëm më kryesorët. Aty purifikimi nuk e anashkaloi një nga shtyllat më të korruptuara të sistemit.

Tani, nga dosjet që SPAK ka në dispozicion, del qartë se mbijetesa e këtij regjimi hajdutësh mbahet në këmbë prej trekëndëshit, krim i organizuar, vjedhje zgjedhjesh dhe bori propagandistike mediatike.

Duke lënë në hije këto fakte të konstatuara në dosje dhe duke u fokusuar vetëm tek ndëshkimi i ingranazheve të pjesës politike të makinerisë, SPAK nuk e ndalon dot qëllimin e saj final: vazhdimin e grabitjes. Publiku do të kënaqet me statistika, por nuk do të shohi rezultate. Prandaj në Shqipëri nuk do të ketë drejtësi, nëse bashkë me Ballukun, nuk mbajnë përgjegjësi edhe ata që u paguan për të bërë të mundur që ajo të vazhdojë të vjedhë.

NA GJENI
NA FACEBOOK
KERKO
THE ALBANIAN
MBI 1 000 000 NDJEKES

**AKOMA NUK KENI
NJË WEBSITE?**

**MOS LEJONI QË VITI I RI
TU GJEJË PA NJË WEBSITE**

Dotech
websites

**Adresa e zyrave:
30 Avenons Road
London E13 8HT**

**Na kontaktoni:
020 7018 7929
073 4066 5946
078 5997 7545**

**PËR ÇDO
KONSULTIM
MUND TE VINI
NË ZYRAT TONA**

LUTFI DERVISHI

Në dhjetor, Helsinki jeton në muzg. Ka dritë vetëm për 2–3 orë.

Finlanda është vendi më i lumtur në botë. Jo sepse ka shumë dritë, por sepse ka shumë besim. Në mëngjes herët, para se qyteti të zgjohet plotësisht, dëgjon hapa njerëzish në rrugë.

Në himnin kombëtar finlandez thuhet, “jemi të varfër, kemi vetëm pisha”. Në fakt, 72 për qind e territorit janë pyje dhe rreth 20 për qind e GDP-së lidhet me industrinë e drurit. Duhet të kishte më shumë dritë në këtë vend sepse ka shumë për të parë dhe mësuar.

Një profesor finlandez Tapio Varis ka formuluar termin “edukim mediatik” shumë përpara se pjesa tjetër e Europës ta kthente në modë. Sot, për finlandezët, ky nuk është slogan, por politikë shtetërore dhe praktikë e përditshme.

Një zyrtar i Ministrisë së Jashtme tha me nënqeshje, “jemi mësuar të jetojmë me motin e keq, dezinformimi është gjë e vogël”. Jo sepse nuk ekziston, por sepse shoqëria është e trajnuar ta përballojë. Këtu qëndron dallimi thelbësor. Finlanda nuk përpiqet të ndalojë informacionin e rremë, por mëson konsumatorët që t’a njohin atë.

Filozofia është e qartë, internetin dhe rrjetet sociale nuk i mbyll dot, por mendjen e mëson. (Prej një viti më pretekst të gënjeshtërt në Shqipëri u mbyll TikTok. Rezultati? Krimi mes adoleshentëve (tashmë real) u shtua dhe numri i përdoruesve të TikTok u shumëfishua. Mollët e ndaluara shijojnë më shumë.)

Edukimi mediatik në Finland është pjesë e programeve shkollore prej

PSE FINLANDA NUK E KA FRIKË DEZINFORMIMIN?

vitesh, i integruar në lëndë të ndryshme, për të aftësuar të rinjtë për të mbijetuar në cunamin e informacionit.

Nxënësit mësojnë të dallojnë faktin nga opinioni, lajmin nga propaganda, gabimin nga manipulimi. Mësojnë “mendimin kritik”.

Finlanda është një shoqëri e ndërtuar mbi besimin. Kjo reflektohet edhe te media. Pak televizione, shumë përmbajtje. Në një hotel mesatar sheh tre kanale të televizionit publik dhe disa nga vendet fqinje. Asnjë bombardim, asnjë kakofoni. Besimi në media është rreth 80%.

Buxheti i televizionit publik është rreth 400 milionë euro! Financimi bëhet përmes një takse direkte, jo për aparat, jo për familje, rreth 180 euro në vit. “Ja vlen”, thotë Vesa, “më pak se një euro në ditë për të qenë i mirëinformuar”. Laura, studente, nuk paguan ende. “Por një ditë do të paguaj me qejf taksa”, thotë.

Pakti është i qartë: qytetarët paguan taksat, në këmbim të shërbimeve cilësore.

Arsimi, arsimi, arsimi

Në përgjigje të një pyetjeje për të renditur tre gjëra kryesore nga vizita dyditore - pothuaj të gjithë përfaqë-

suesit e rajonit të Ballkanit ishin në një mendje: arsimi, arsimi, arsimi. Ka shumë për të mësuar nga sistemi arsimor finlandez.

Ai bazohet në barazi, akses universal, besim te mësuesit dhe mungesë presioni artificial. Nuk ka renditje shkollash, nuk ka teste kombëtare që prodhojnë stres, ka fokus te të mësuarit dhe jo te ndëshkimi.

Mësuesit janë profesionistë me master, të respektuar dhe autonomë. Kurrikula kombëtare jep orientimin kryesor, por zbatimi vendoset nga shkollat. Edukimi mediatik është i mbështetur nga institucione të posaçme, si Agjencia Kombëtare e Arsimit dhe Instituti Kombëtar Au-

dioviziv, në bashkëpunim me ministri të ndryshme dhe shoqërinë civile.

(Në Shqipëri, edhe pse shumë gjëra janë ndryshme, kanë nisur hapat e parë. Instituti Shqiptar i Medias, së bashku me Ministrinë e Arsimit, kanë nisur iniciativa për të integruar module mbi leximin kritik të mediave në shkolla dhe trajnime për mësuesit.)

Suksesi në edukimin mediatik është arsyeja që Finlandën nuk e kap paniku nga algoritmet, deepfake, lufta informative apo Inteligjenca Artificiale. Shoqëria është e stërvitur, jo e frikësuar.

Vizita në Helsinki Upper Secondary School of Media Arts e bën teorinë konkrete. Befasia më e bukur ishin Ema dhe Sofia, dy vajza nga Kosova. Njëra e lindur në Finlandë, tjetra vetëm prej tetë vitesh aty.

Shteti u ofron fëmijëve të emigrantëve mundësinë të ruajnë edhe gjuhën amtare. Identiteti nuk shihet si problem, por si pasuri.

Finlanda na kujton diçka të thjeshtë, por thelbësore. Lufta kundër dezinformimit nuk fitohet me censurë, por me edukim. Jo me panik, por duke ngjallur besim.

Në një botë ku algoritmet vendosin çfarë shohim, Finlanda ka zgjedhur të investojë tek mendja...

Dotech
website

AKOMA NUK KENI NJE WEBSITE?

BUSINESS CARDS

BANNERS

POSTERS

020 7018 7929
073 4066 5946
078 5997 7545

Adresa e zyrave:
30 Avenons Road
London E13 8HT

ANALIZA NGA REL: SI MUND TA SHFRYTËZOJË KOSOVA MOMENTIN GJEOPOLITIK PËR T’U AFRUAR ME NATO-N?

Anëtarësimi në NATO është më shumë se një dëshirë politike për Kosovën – është nevojë urgjente. Ky është pozicioni që mbajnë jo vetëm autoritetet e vendit, por edhe disa aleatë të rëndësishëm, në kohën kur paralajmërimet për rrezikun në rritje nga Rusia nuk ndalen.

NATO-ja premtan se angazhimi i saj për stabilitetin e rajonit do të mbetet i palëkundur, por a mjafton kjo për një vend që ndodhet në vijën e parë të sfidave strategjike?

Qeveria në detyrë e Kosovës konfirmon se anëtarësimi në aleancën ushtarake të Perëndimit mbetet synim i Republikës, por thekson se ruga drejt këtij objekti “varet edhe nga rrethanat dhe zhvillimet gjeopolitike”.

Zyrtarët nuk i dhanë një përgjigje të drejtpërdrejtë Radios Evropa e Lirë nëse ka plane për një aplikim formal për anëtarësim, por vunë në pah angazhimin e vazhdueshëm të vendit në këtë drejtim.

“Gjatë viteve të fundit i kemi rritur ndjeshëm investimet e dedikuara për mbrojtje. Në vitin 2024, Republika e Kosovës, përkatësisht Kuvendi i Kosovës, e ka avancuar statusin e tij në Asamblenë Parlamentare të NATO-s nga anëtar vëzhgues në anëtar të asociuar. Ndërkaq, tri herë, më 2021, 2023 dhe 2025, kemi qenë vend pjesëmarrës dhe mikpritës i ushtrimeve ushtarake Defender Europe”, tha zëdhënësi Përparim Kryeziu për Radion Evropa e Lirë.

Nga gjashtë vendet e Ballkanit Perëndimor, Shqipëria, Mali i Zi dhe Maqedonia e Veriut janë tashmë anëtare të NATO-s. Bosnje dhe Hercegovina dhe Serbia janë pjesë e Partneritetit për Paqe, ndërsa Kosova mbetet jashtë edhe këtij kuadri bashkëpunimi, për arsye politike.

Në NATO-n 32-anëtarëse janë katër vende – Greqia, Rumania, Sllovakia dhe Spanja – që nuk e njohin pavarësinë e Kosovës, ndërsa për shumicën e aleatëve, normalizimi i marrëdhënieve të saj me Serbinë mbetet kusht kyç për çdo hap përpara drejt anëtarësimit.

Serbia, nga perspektiva e Kosovës, përbën rrezikun kryesor të sigurisë, ndërsa Rusia shihet si aktori që e ushqen dhe e shfrytëzon këtë tension për të zgjeruar ndikimin e saj destabilizues në Ballkan.

Ndaj, zgjerimi i NATO-s me Kosovën do të kontribuonte në forcimin e stabilitetit rajonal, sipas presidentes Vjosa Osmani.

“Për ne, të jemi në NATO nënkupton të jemi të sigurt. Mendoj se Rusia ka interes afatgjatë për ta destabilizuar Ballkanin Perëndimor, e përmes tij gjithë kontinentin evropian. Dhe nuk do të heqë dorë nga ky synim”, tha Osmani në një intervistë për Politico-n.

Shefi i NATO-s, Mark Rutte, ngriti alarmin më 11 dhjetor, duke paralajmëruar se aleatët e Aleancës janë shënjestra e radhës e Rusisë.

“Rusia e ka rikthyer luftën në Evropë, dhe Evropa duhet të jetë e përgatitur”, sipas tij.

Qysh prej nisjes së pushtimit të plotë rus të Ukrainës, para gati katër vjetësh, Kosova ka kërkuar disa herë anëtarësim të përshpejtuar në NATO.

Radio Evropa e Lirë pyeti në këtë aleancë nëse ka plane për të thelluar angazhimin me Kosovën, përtej misionit paqeruajtës KFOR, apo nëse po shqyrtohen mekanizma që do t’i ofronin Kosovës garanci më të fuqishme sigurie.

Në përgjigjen e marrë nga një zëdhënës thuhet vetëm se “Ballkani Perëndimor, në përgjithësi, mbetet lart në agjendën e NATO-s. Është një rajon me rëndësi strategjike për Aleancën. Angazhimi ynë për stabilitetin e tij është i palëkundur dhe ne nuk do të lejojmë që të ketë vakum të sigurisë”.

Ndërsa pranoi se shtetet autoritare, si Rusia, përpiqen të ndërhyjnë dhe të minojnë demokracitë, zëdhënësi i NATO-s nënvizoi gjithashtu situatën e brishtë të sigurisë në Kosovë, duke e cilësuar dialogun me Serbinë si thelbësor për zgjidhjen e çështjeve të hapura.

NATO-ja u zgjerua për herë të fundit vitin e kaluar me Suedinë. Pushtimi rus i Ukrainës e nxiti atë dhe Finlandën një vit më herët t’u jepnin fund dekadave të neutralitetit ushtarak dhe të kërkonin siguri kolektive.

Këtë javë, presidenti i Ukrainës, Volodymyr Zelensky, njoftoi se vendi është i gatshëm të heqë dorë nga aspiratat për anëtarësim në NATO, në këmbim të garancive të sigurisë.

Pavarësisht kësaj, anëtarësimi i Ukrainës në aleancë – anëtarët e së cilës janë të detyruara ta mbrojnë njëra-tjetrën – ka qenë gjithmonë thuajse i pamundur, për shkak të kundërshtimit të Rusisë.

Ish-zyrtari i lartë i NATO-s, Jamie Shea, thotë se Kosova ndoshta mund të përfitojë nga kjo situatë, sepse NATO-ja nuk dëshiron të krijojë përshtypjen se Rusia ka të drejtë vetoje mbi vendimmarrjen e saj.

“NATO-ja është krenuar gjithmonë me autonominë e vendimeve të saj. Dhe, nëse për momentin i duhet të heqë dorë nga anëtarësimi i Ukrainës, ajo mund të dëshirojë ta kompensojë këtë duke u zgjeruar drejt dy vendeve kandidatë në Ballkanin Perëndimor – Bosnje dhe Hercegovinës dhe Kosovës – për të treguar se dyert e Aleancës mbeten të hapura”, thotë Shea për programin Expose të Radios Evropa e Lirë.

Neni 10 i Traktatit të NATO-s përcakton kushtet e zgjerimit, duke theksuar se anëtarësimi u ofrohet të gjitha shteteve evropiane që ndajnë vlerat e Aleancës dhe kanë kapacitetin të kontribuojnë në sigurinë e Atlantikut të Veriut.

Ish-ministri i Mbrojtjes i Shqipërisë, Fatmir Mediu, i cili ka marrë pjesë në negociatat për anëtarësimin e vendit të tij në NATO, argumenton se Kosova ka përparuar në aspektin ushtarak, por vë në pah pengesat në funksionimin e brendshëm të shtetit. Për pjesën më të madhe të këtij viti, Kosova ka qenë me qeveri në detyrë dhe pa kuvend funksional.

Mediu nënvizon rëndësinë e unitetit politik, duke përmendur edhe përvojën e Shqipërisë, ku pushteti dhe opozita kanë pasur qëndrim të përbashkët gjatë procesit të anëtarësimit.

“Pa këtë, është e pamundur të avan-

cohet në NATO. NATO-ja nuk është vetëm një dëshirë. Është një proces i angazhimeve politike, institucionale, juridike, i luftës kundër krimit, kundër korrupsionit... Kjo është paketa politike. E, pastaj, vjen reforma në forca të armatosura, ku Kosova nuk ka ecur me hapa të ngadaltë, por me hapa pozitivë”, thotë Mediu për Exposeden.

Sipas Mediut, integrimi i Kosovës në NATO nuk vjen vetëm duke u pozicionuar kundër Serbisë apo Rusisë – ai kërkon ofertë konkrete strategjike ndaj aleatëve, veçanërisht SHBA-së.

Marrëdhëniet me SHBA-në, thotë ai, nuk mund të merren si të mirëqena; duhet të jetë e qartë se çfarë ofron Kosova dhe faktori shqiptar në rajon në këmbim.

Ai sheh zgjidhje në integrim gradual de facto: bashkëpunim ushtarak rajonal dhe kapacitete të përbashkëta operative.

“Kjo do të ishte një platformë shumë pozitive për ta përshpejtuar procesin. Nëse Kosova do të përfshihej me vendet tjera të NATO-s në rajonin e Ballkanit, në krijimin e niveleve të përbashkëta operacionale, që kanë të bëjnë me forca të gatshme për të vepruar, me vëzhgimin e hapësirës ajrore, detare, tokësore etj., Kosova, de facto, do të ishte e kyçur në një marrëdhënie me NATO-n”, thotë Mediu.

Në të njëjtën linjë, Shea thotë se Kosova duhet ta thellojë bashkëpunimin me Shqipërinë dhe Kroacinë, me të cilat tashmë ka partneritet në fushën e mbrojtjes, për të demonstruar kontributin e saj në stabilitetin rajonal.

Paralelisht, sipas tij, vendi duhet t’i avancojë reformat e brendshme dhe angazhimin diplomatik.

“Mendoj se, së pari, duhet të kemi një

marrëdhënie më të mirë pune mes Qeverisë së Albin Kurtit dhe Shteteve të Bashkuara dhe fuqive kryesore evropiane. Të flasim hapur, këto marrëdhënie nuk kanë qenë të lehta gjatë viteve të fundit, dhe Kurti është përballuar me kritika të drejtpërdrejta nga SHBA-ja dhe disa aleatë evropianë. Gjendja e brendshme në Kosovë, me bllokadat në Parlament, dështimin për të zgjedhur kryetar, dhe fakti që tani kemi sërish zgjedhje më 28 dhjetor, ka ndikuar gjithashtu që jostabiliteti politik të mos shkojë në favor të Kosovës”, thotë Shea.

Ai shton se anëtarësimi i Kosovës në NATO do të sillte kryesisht përfitime politike, pasi KFOR-i e mbron vendin me vite tashmë. Anëtarësimi do t’i sigurote njohje të plotë, vend në tryezën e NATO-s, kredibilitet ndërkombëtar dhe rol më të fuqishëm në sigurinë rajonale dhe evropiane.

Megjithatë, Shea paralajmëron se çdo reduktim apo ripozicionim i forcave amerikane në Evropë do ta detyronte kontinentin të merrte më shumë përgjegjësi për mbrojtjen konvencionale, përfshirë edhe Kosovën.

Këtë vjeshtë, SHBA-ja ka njoftuar për një reduktim të forcave rotative amerikane në Rumani. Radio Evropa e Lirë ka pyetur Departamentin amerikan të Mbrojtjes më 31 tetor dhe më 16 dhjetor nëse këto ndryshime do të kenë ndonjë ndikim në pozicionimin ushtarak të SHBA-së në Ballkanin Perëndimor, por nuk ka marrë përgjigje.

Në fillim të këtij muaji, në Komitetin për Politikë të Jashtme të Dhomës së Përfaqësuesve të SHBA-së u diskutua për situatën në Ballkanin Perëndimor, ku përfaqësuesi republikan, Keith Self, e përshkroi rajonin si një “shkrepsë” dhe theksoi se udhëheqja e SHBA-së duhet të ketë një ndikim të rëndësishëm në ruajtjen e stabilitetit atje.

“Vendet e NATO-s në Ballkan duhet të punojnë së bashku për të ndërtuar mbrojtje ushtarake dhe politike. Kosova është veçanërisht e ekspozuar pa anëtarësim në NATO – proces që mbetet i bllokuar për shkak të refuzimit të Spanjës, Greqisë, Rumanisë dhe Sllovakisë për ta njohur pavarësinë e saj”, tha Self.

Edhe pse konteksti gjeopolitik ka ndryshuar ndjeshëm, vendet mosnjohëse nuk kanë lëvizur, por ngjashëm as Kosova nuk ka bërë ndonjë hap të madh, përveçse nga një cikël i rregullt zgjedhor në fillim të vitit në një tjetër të parakohshëm tani në fund.

E, nga këndvështrimi i sigurisë, ky ritëm mund të shihet si një shembull i kuptimit të vonuar të urgjencës strategjike. REL

HAPPY NEW YEAR

Dotech
Websites

**New Year,
New Website**

Our Services:

- ☒ **WEBSITE DESIGN**
- ☒ **Business Cards**
- ☒ **Banners**
- ☒ **Flyers**
- ☒ **Video Marketing**

**020 7018 7929
073 4066 5946
078 5997 7545**

**Adresa e zyrave:
30 Avenons Road
London E13 8HT**

ALFRED LELA

Edi Rama duket se ka hyrë në fazën e fundit të pushtetit, tërbimi para rënies.

Në një postim në X, një forum që e zgjedh për shpalljet më ceremoniale, në imitim të udhëheqësve perëndimorë, që janë përdorues të këtij rrjeti, disi më politik se argëtuesit Facebook dhe Instagram, Kryeministri paralajmëronte qëndresë, përkundër një sulmi të SPAK për mandatin parlamentar të zëvendësës së tij, B. Balluku.

Edi Rama shënon, me këtë të sotmin, llojin e tretë të sjelljes në raport me Prokurorinë e Posaçme sa u takon imuniteteve parlamentare: kundërshtues (me marrëveshje) në rastin Tahiri, mbështetës pa kushtëzime në rastet Berisha/Ahmetaj, dhe kundërshtues absolut në rastin Balluku.

Ai arriti një marrëveshje të tensionuar në këmbim të heshtjes së ministrit të tij të Brendshëm; Ahmetajn e lëshoi shpejt- me shumë gjasë si ‘kokë turku’ për t’i dhënë gjah dhe autoritet SPAK dhe në këmbim të mostrazimit personal.

Në rastin Balluku jemi para një Rame të shfytëruar në raport me drejtësinë e re. Dyshimi që lind nga kjo kthesë e fortë e

RAMA I USHTRISË SË VDEKUR

Kryeministrit, më së pari lidhet me alarmin e një implikimi personal. Kjo mund të vijë për dy arsye: Balluku që ‘flet’ për të ruajtur veten, apo në këmbim të imunitetit (e penduar); apo kur, nga shpalosja e pistave dhe lidhjeve kontekstuale dhe faktike të elementëve të dosjes, del roli i tij në aferat korruptive për të cilat është marrë e pandehur Balluku.

Kundër një piste tjetër, të dytë, del vetë

Rama me qëndrimet e tij. Mbani mend se, në Asamblenë e PS para dy vitesh, ai shpalli me një lloj krenie dhe vaniteti të çuditshëm se, nuk shqetësohej nga burgosjet e vartësve të tij, pasi ‘Partia Socialiste ka 800 mijë antarë’. Edi Rama po ripërdorte në një mënyrë, jo dhe aq simbolike, postulatit komunist ‘një bie, mijra ngrihen’. Kjo është për të thënë se ai, me rënien e Ballikut, nuk merakoset për emrin dhe trashëgiminë (legacy) politike të qeverisë

dhe PS. Ai e sheh dhe e përjeton idenë e pushtetit si vullnet dhe fat personal. Në këtë kuptim ai ka të drejtë kur thotë se nuk është politikan.

Fundi politik është zakonisht fillimi i agonisë në raportin mes udhëheqësit dhe krijesave të tij, qofshin ato njerëzore apo institucione. Rama e hapi rubinetin e agonisë me Arben Ahmetajn, zëvendësin e parë që u largua nga Shqipëria duke kërkuar azil politik. Si çdo goditje të parë, ai arriti ta menaxhonte dhe, në arrogancë e sipër mendoi të njëjtën gjë edhe për Erion Veliaj, ‘birin politik’.

Pavarësisht mjeshtërisë që i mvesh vetes dhe shumë të tjerë e ndjekin, menaxhimi propagandistik i ‘çështjes Veliaj’ ishte skandaloz.

I pafokusuar, me mesazh të mbivendosur dhe strategjik, ky ishte rasti kur Rama, në përpjekje për të krijuar ngjarjet dhe prirë ato, u gjend në bisht të tyre. Veliaj, edhe pse i dërmuar dhe tradhtuar, kishte lënë jashtë litarin e disa zëra mediatikë, krijuar në prehrin e favoreve apo miqësive, që i siguruan një mbrojtje publike për të qenë.

Rama, po vendoset edhe njëherë në bisht të ngjarjeve, sa i takon raportit me drejtësinë. Me arrogancën e atij që, para se të jetë politikan apo burrë shteti, në vanitet kërkon historinë, Rama ka deklaruar disa herë se nuk e kanë bërë amerikanët SPAK-un, por ai dhe PS.

Sot, dyshimet dhe gossipi thonë krejt të kundërtën. Sido që të jetë, e ka bërë ai vetë dhe krijesa po i kthehet kundër, apo e kanë bërë ‘amerikanët e tij’ (të kohës Biden-Blinken-Kim), Edi Rama duket se do të flasë me një gjuhë, ton dhe ritëm tjetër për ‘drejtësinë e tij’. Amerikanët nuk janë të njëjtët, por karma është gjithmonë po ajo.

Atij i duhet të negociojë limitet e pushtetit. Nëse dorëzon pa luftë Belindën, në këmbim ajo mund t’i tregojë gjytotinën. Nëse bën të kundërtën, të gjithë do t’ia lexojnë si tërbim.

I gjendur para një lufte të re, ku kundërshtari nuk është politik dhe metodologjia nuk është ‘kapja e mbretit’ por ‘e tokës së djegur’ përreth tij, Edi Rama i hutuar do të pluskojë në përpjekjet për t’i dhënë dum gjendjes së re politike ku e futi babëzia zeusiane për të krijuar gjithçka dhe gëllitur gjithçka.

Si një monark me Oborr të rënë, i duhet të zgjedhë mes një fati komik ose tragjik.

MERI LIKA

Nuk kam qenë asnjëherë kundër opozitës. Kjo nuk është një fjali mbrojtëse e thënë sipas rrethanave, por një qëndrim i vazhdueshëm, i formuar ndër vite dhe i provuar nga koha.

Në një demokraci funksionale, opozita nuk është armik, por një shtyllë e domosdoshme e balancës politike, një zë kritik që mban pushtetin në kontroll dhe shpresën e rotacionit. Për këtë arsye, çdo dobësim i opozitës nuk është fitore për askënd, por humbje për shoqërinë.

Megjithatë, pas firmave për Avokatin e Popullit, opozita ndodhet në ditën e saj më të keqe. Jo sepse humbi një betejë procedurale, por sepse humbi një mundësi morale dhe politike për të treguar se është ndryshe, se di të veprojë me përgjegjësi dhe pjekuri institucionale. Firmat nuk ishin thjesht një akt parlamentar; ishte një test karakteri për opozitën dhe, fatkeqësisht, ajo dështoi.

Avokati i Popullit është një institucion që duhet të jetë mbi palët, një figurë që mbron qytetarin nga abuzimi i pushtetit, pavarësisht se kush qeveris. Në raste të tilla, opozita ka detyrimin të tregojë se interesi publik është më i rëndësishëm se kalkulimet e ngushta politike. Në vend të kësaj, ajo u mbyll në një logjikë përjashtuese, duke e parë procesin jo si një mundësi konsensusi, por si një tjetër front të betejës politike.

Ironia më e madhe është se sot duket sikur “të gjithë janë kundër opozitës”, por e vërteta është edhe më e hidhur: opozita është kundër vetes. Kur refuzon të marrë përgjegjësi, kur nuk di të dallojë mes kompromisit të shëndetshëm dhe dorëzimit, ajo izolohet. Dhe izolimi politik nuk vjen nga sulmet e kundërshtarëve, por nga paafësia për të ndërtuar besim, brenda dhe jashtë vetes.

Nuk kam qenë kundër opozitës, por kam qenë dhe jam kundër një opozite vetëshkatërruese. Kundër një opozite që e sheh çdo akt institucional si tradhti, çdo

mendim ndryshe si armik dhe çdo dështim si faj të dikujt tjetër. Kjo qasje nuk e forcon opozitën; e zbraz atë nga përmbajtja dhe e largon nga qytetarët që presin alternativë, jo justifikime.

Me Avokatin e Popullit, opozita humbi edhe një element tjetër thelbësor: epërsinë morale. Ajo që duhej të ishte një moment reflektimi dhe pjekurie, u shndërrua në një shfaqje konfuzioni dhe mungese drejtimi. Qytetarët nuk presin që opozita të fitojë çdo betejë, por presin që ajo të tregojë se di pse lufton dhe çfarë përfaqëson.

Sot, këto pyetje mbeten pa përgjigje.

Problemi më i madh i opozitës nuk është se humbi një votë, por se humbi narrativën. Kur nuk arrin ta shpjegosh veten

qartë, kur mesazhi yt është i paqartë dhe kontradiktor, i hap rrugë të tjerëve të thjeshtë, por të vështirë: vetëkritikën e ndershme. Jo për të gjetur fajtorë të rinj, por për të kuptuar se ku gaboi dhe pse. Demokracia ka nevojë për një opozitë të fortë, të përgjegjshme dhe vizionare; ndaj opozita ka edhe detyrime që duhet t’i përmbushë.

Nëse opozita dëshiron të dalë nga dita e saj më e keqe, duhet të nisë me një akt të thjeshtë, por të vështirë: vetëkritikën e ndershme. Jo për të gjetur fajtorë të rinj, por për të kuptuar se ku gaboi dhe pse. Demokracia ka nevojë për një opozitë të fortë, të përgjegjshme dhe vizionare; ndaj opozita ka edhe detyrime që duhet t’i përmbushë.

Së pari, opozita duhet të ndalojë së jetuari me alibinë e viktimës. Të qenit vazhdimisht në mbrojtje, duke fajësuar

kundërshtarin, sistemin apo rrethanat, nuk ndërtton besim. Qytetarët nuk kërkojnë justifikime, por përgjegjësi. Një opozitë e besueshme pranon gabimet e veta, i analizon ato publikisht dhe tregon se ka nxjerrë mësim.

Së dyti, opozita duhet të vendosë një vijë të qartë ndarëse mes betejës politike dhe interesit institucional. Jo çdo kompromis është tradhti dhe jo çdo bashkëpunim është dorëzim. Në raste si zgjedhja e Avokatit të Popullit apo e institucioneve të pavarura, opozita duhet të jetë shembull i maturisë dhe seriozitetit, duke treguar se di të vendosë interesin e qytetarëve mbi atë partiak.

Së treti, opozita duhet të ketë një vizion të qartë dhe të artikuluar. Të qenit kundër qeverisë nuk mjafton. Qytetarët duan të

dinë: çfarë ofron ndryshe opozita? Cili është plani i saj për ekonominë, drejtësinë, shëndetësinë dhe arsimin? Pa një program të qartë dhe të besueshëm, opozita mbetet thjesht një zë proteste, jo një alternativë qeverisëse.

Një tjetër element thelbësor është uniteti. Një opozitë e përçarë nuk frymëzon besim. Debati i brendshëm është i shëndetshëm, por kur shndërrohet në konflikt të hapur, mesazhi që i përcillet publikut është dobësi dhe mungesë drejtimi. Opozita duhet të mësojë të menaxhojë dallimet e saj pa i kthyer ato në spektakël publik vetëshkatërrues.

Po aq e rëndësishme është edhe gjuha politike. Retorika e ashpër, ultimative dhe përjashtuese mund të mobilizojë një bërthamë militante, por largon shumicën e heshtur. Një opozitë e besueshme flet me qytetarët, jo vetëm me mbështetësit e vet, dhe përdor argumente, jo vetëm akuza.

Në fund, opozita duhet të rikthejë lidhjen reale me qytetarin. Jo përmes deklaratave sporadike apo protestave të rralla, por përmes pranisë së vazhdueshme, dëgjimit dhe përfaqësimit të halleve reale të njerëzve. Besimi nuk ndërtohet në sallat e konferencave, por në terren, aty ku qytetarët ndjejnë nëse dikush i përfaqëson vërtet apo thjesht i përdor si retorikë.

Një opozitë mund të dalë nga kriza e besimit vetëm duke ndryshuar qasje, duke treguar pjekuri politike dhe duke ndërtuar një alternativë reale. Përndryshe, problemi nuk do të jetë se “të gjithë janë kundër opozitës”, por se gjithnjë e më pak njerëz do të besojnë se ajo është në anën e tyre.

Deri atëherë, nuk është e vërtetë se të gjithë janë kundër opozitës. E vërteta është se opozita ende nuk ka vendosur të jetë plotësisht në anën e vet dhe në anën e qytetarëve që pretendon se përfaqëson.

SKENDER ASANI

Nëse pas Luftës së Dytë Botërore shqiptarët u ndëshkuan për guximin për të ndërtuar shtet, sot ata po përballen me rrezikun e ndëshkimit për guximin për ta mbrojtur atë. Ky paralelizëm historik nuk është figurë retorike, por alarm strategjik. Dhe alarmet historike, kur injorohen, rrallëherë mbeten vetëm në nivelin e fjalës.

Shtetformësia e popullit shqiptar në Maqedoni nuk përfaqëson një kërkesë të vonshme politike, as një ambicie të prodhuar nga dinamika e tranzicioneve të pasviteve '90, por një proces historik të gjatë, të rrënjësuar në kontribut konkret, sakrificë të drejtpërdrejtë dhe legjitimitet të fituar në momentet më përcaktuese të shekullit XX. Ajo është rezultat i pjesëmarrjes aktive të shqiptarëve në përballjen antifashiste, në ndërtimin e rendit të pasluftës dhe në përpjekjen e vazhdueshme për barazi institucionale brenda një shteti që, historikisht, e ka pranuar praninë shqiptare, por ka hezituuar ta pranojë bashkëthemelimin e saj. Pikërisht në këtë kontradiktë strukturore qëndron edhe burimi i tensioneve të përsëritura politike dhe i krizave ciklike të legjitimitetit shtetëror.

Kontributi antifashist i shqiptarëve në këto hapësira krijoi një bazë morale dhe politike të padiskutueshme për njohjen e tyre si element shtetformues në rendin e pasluftës. Megjithatë, historia dëshmon se ky potencial u pranua vetëm në formë deklarative dhe u refuzua sapo u artikulua si kërkesë për pushtet institucional real. Fati i Nexhat Agollit dhe Qemal Agollit nuk përfaqëson thjesht tragjedi personale, por momentin paradigmatic kur shtetformësia shqiptare u identifikua si rrezik politik. Nexhat Agolli, ministër në organet e para shtetërore pas Luftës së Dytë Botërore, u pushkatua publikisht në qendër të Shkupit për guximin e tij për të ndërtuar institucione shtetformuese shqiptare, ndërsa Qemal Agolli

PA SHTETFORMËSINË SHQIPTARE – RREZIQET DHE PASOJAT PËR MAQEDONINË E VERIUT

u internua në burgun famëkeq të Goli Otokut si akt ndëshkues dhe paralamëruar. Këto akte nuk synonin vetëm eliminimin e individëve, por disiplinimin e një projekti politik: shqiptari lejohej të kontribuonte për shtetin, por jo ta bashkëthemelonte atë.

Ky model i përjashtimit u riprodhua në dekadat pasuese përmes mekanizmave më pak të dukshëm, por po aq efektivë. Shqiptarët u toleruan si komunitet kulturor, u pranuan si fuqi punëtore dhe u përfshinë pjesërisht në struktura administrative, por u mbajtën larg qendrave reale të vendimmarrjes. Kontinuiteti shqiptar mbijetoi si kujtesë historike, si identitet dhe si rezistencë morale, por u zhvesh nga dimensionin institucional. Kjo ndërprerje strukturore krijoi një hendek të thellë midis kontributit real dhe njohjes politike, hendek që tranzicioni postkomunist duhej ta mbyllte.

Tranzicioni post-1990 dhe, në veçanti, Marrëveshja e Ohrit u interpretuan si moment korrigjues i kësaj padrejtësie historike. Marrëveshja nuk ishte thjesht kompromis për ndaljen e konfliktit të vitit 2001, por akt themeltar që avancoi pozitën kushtetuese të shqiptarëve dhe institucionalizoi parimin e barazisë si kusht stabiliteti shtetëror. Për herë të parë, shteti u detyrua të pranojë se pa përfshirjen reale të shqiptarëve nuk mund të ketë funksionalitet afatgjatë. Megjithatë, ky avancim nuk u shndërrua kurrë në konsensus të brendshëm të qëndrueshëm, por u trajtua si koncesion i imponuar, i toleruar për sa kohë nuk sfidonte arkitekturën tradicionale të pushtetit.

Në këtë pikë fillon faza e re e rrezikut. Sot, shtetformësia shqiptare nuk po sfidohet përmes represionit të drejtpërdrejtë, por përmes një diskursi

politik që synon delegjitimimin dhe eliminimin simbolik të subjektit politik të dalë nga Marrëveshja e Ohrit. Gjuha që artikulon zhdukjen e këtij subjekti nuk është retorikë e zakonshme elektorale, por shenjë e një projekti më të thellë: rikonceptimin e shtetit pa komponentin e tij shtetformues shqiptar. Këtu qëndron paralelizmi historik alarmues: atë që Nexhat dhe Qemal Agolli e përjetuan si ndëshkim fizik për angazhimin e tyre shtetformues, sot po tentohet ta përjetojnë përfaqësuesit politikë shqiptarë përmes fshirjes diskursive dhe institucionalizimit të përjashtimit.

Ky transformim nga dhuna fizike në dhunë diskursive nuk përbën emancipim demokratik, por sofistikim të mekanizmave të përjashtimit. Nëse në pasluftë shtetformësia shqiptare u ndëshkua me pushkatime dhe burgje, sot ajo rrezikon të zhbëhet përmes relativizimit kushtetues, normalizimit të

gjuhës së eliminimit dhe rishkrimit selektiv të historisë politike. Ky proces përbën regres normativ dhe rrezik serioz për kohezionin shoqëror, pasi minon vetë parimin mbi të cilin u ndërtua paqja politike pas vitit 2001.

Nga perspektiva politiko-strategjike, ky vit shënon një nyje kritike. Çdo tentativë për të delegjitimuar ose zhdukur produktin politik të Marrëveshjes së Ohrit nënkupton zhbërjen graduale të arkitekturës së stabilitetit. Historia dëshmon se shtetformësia shqiptare nuk shuhet as me represion, as me retorikë, por reziston shpesh duke prodhuar kriza më të thella për vetë shtetin. Prandaj, rikthimi i diskursit të eliminimit nuk është shenjë force shtetërore, por simptomë e pasigurisë strukturore dhe e mungesës së vullnetit për të pranuar realitetin shumetnik të shtetit.

Në këtë kontekst, shtetformësia shqiptare nuk është kërkesë sektoriale, as interes i ngushtë politik, por domosdoshmëri historike dhe kusht i patjetërsueshëm i stabilitetit afatgjatë. Çdo përpjekje për ta relativizuar ose zhbërë atë përbën përsëritje të një gabimi historik të provuar, me pasojat e njohura. Heshtja përballë këtij procesi nuk mund të interpretohet si maturi politike apo neutralitet diplomatik; ajo është bashkëpërgjegjësi në institucionalizimin e ndërprerjes së barazisë shtetformuese.

Nëse pas Luftës së Dytë Botërore shqiptarët u ndëshkuan për guximin për të ndërtuar shtet, sot ata po përballen me rrezikun e ndëshkimit për guximin për ta mbrojtur atë. Ky paralelizëm historik nuk është figurë retorike, por alarm strategjik. Dhe alarmet historike, kur injorohen, rrallëherë mbeten vetëm në nivelin e fjalës.

Dotech
website

AKOMA NUK KENI NJE WEBSITE?

BUSINESS CARDS

BANNERS

POSTERS

020 7018 7929
073 4066 5946
078 5997 7545

Adresa e zyrave:
30 Avenons Road
London E13 8HT

TË GJITHA NEVOJAT TUAJA LIGJORE. NJË FIRMË E BESUAR.

NJË FIRMË LIGJORE ME SHËRBIM TË PLOTË

FUSHAT KRYESORE TË SHËRBIMIT:

- LIGJI I EMIGRACIONIT
- LIGJI I FAMILJES
- LIGJI I STREHIMIT DHE PRONËSISË
- LIGJI I KONTRATAVE TË PRONËS DHE LIGJI I PRONAVE/ SHITBLERJE E SHTEPIVE
- TESTAMENTET & TRASHEGIMIA
- LIGJI PENAL
- LËNDIMET PERSONALE
- KËSHILLIM LIGJOR I PAVARUR

**MË SHUMË SE 40,000
KLIENTË TË SHËRBYER!**

+44 207 242 1666

FLISNI ME NE SOT!

LONDON CITY

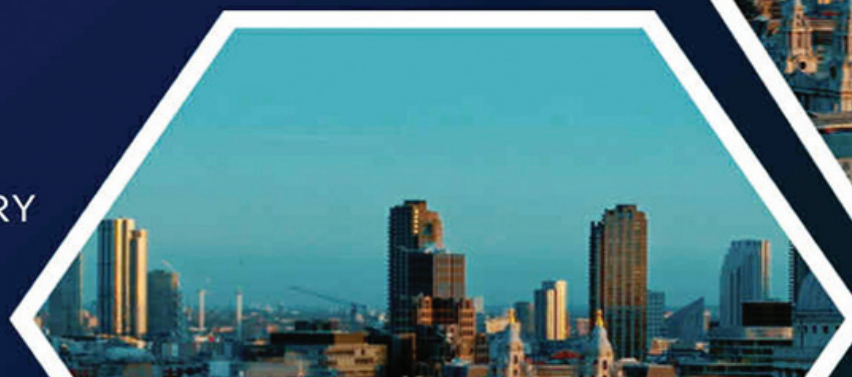

ILFORD

NORBURY

www.faranitaylor.com

VETON SURROI

DHËNDRI I TRUMPIT DHE ORA HISTORIKE E SERBISË

Shtatmadhoria e Ushtrisë në Beograd po ruhet si kujtesë, por problemi për Jared Kushner, Serbinë dhe të gjithë fqinjët e Serbisë është se ende nuk është përcaktuar se çfarë duhet të kujtojë?

1.

Dhëndri i presidentit Trump për një çast ishte afër që të përcaktojë një dilemë të thellë e të rëndë historike serbe.

Rrëfimi filloi para disa vjetësh, kur Donald Trump, atëbotë në cilësi të investitorit, kishte kërkuar një vend në Beograd për të ndërtuar një hotel me emrin e tij, pjesë të zinxhirit global. Ideja fillestare ishte shpënë përpara nga ai që dikur do të bëhej njeri i afërt në punë sigurie e punë të jashtme, Richard Grenell - jo shumë larg pas kohës kur ishte përfshirë në çështje tjetër patundshmërie, zbatimin e dëshirës së ndërsjellë të presidentëve të Serbisë e Kosovës për t'ia dhënë një pjesë të territorit të Kosovës Serbisë.

Dhe më vonë ishte zhvilluar në pjekuri kur Jared Kushner në krye të një fondi investiv (me shuma të konsiderueshme parash saudite) formalizoi, në të njëjtën kohë kur edhe me projektin e ishullit të Sazanit me kryeministrin Rama, parakontratën për ndërtimin e një objekti reprezentativ shumëfunksional në atë që ishin gërmadhat e Shtatmadhorisë së ushtrisë jugosllave, pastaj të Serbisë e Malit të Zi dhe së fundmi Serbisë.

Objekti i Shtatmadhorisë, i bombarduar më 1999 nga NATO-ja, u vu nën mbrojtje si objekt kulture më 2005. Për t'ia dhënë në shfrytëzim kompanisë së Kushnerit, Serbia duhej ta hiqte këtë objekt nga lista e objekteve të mbrojtura kulturore e në vend të procedurës së rregullt ligjore, prokurori i shtetit pretendon se kjo u bë në formë joligjore, ngriti çështjen ndaj katër zyrtarëve, përfshirë edhe një ministër të Qeverisë dhe në fund zëdhënësi i Kushnerit deklaroi se nuk do të vazhdonte me projektin.

Dilema, së paku shikuar nga sytë amerikanë, do të ishte se a duhet që Serbia të heqë dorë nga një objekt kujtese në mënyrë që të ndërtohet një objekt i vlefshëm komercial, i cili po ashtu ka vlerë të shtuar të të treguarit konsideratë për një investim amerikan, madje një të afërt me presidentin e vendit?

Nëse kjo ishte dilema, atëherë ajo u zgjidh, qoftë edhe përkohësisht: Serbia e ruan kujtesën në vend të investimit amerikan.

2.

Por, rrëfimi është më i ndërlikuar se kaq dhe në të ka kthesa të dilemave morale të një trileri historik, që shtron pyetjen se çka saktësisht do mbajtur mend?

Objekti i Shtatmadhorisë u ndërtua në 1963, pas ftesës që APJ ua kishte bërë më 1954 nëntë arkitektëve të Jugosllavisë për ndërtimin e objektit. Arkitekti Nikolla Dobroviq, ish-partizan, ofroi vizionin e tij modernist (që më vonë do të quhej brutalizëm jugosllav) të dy objekteve që përbëjnë një V, simbolizim i kanionit të Sutjeskës, njëres prej betejave vendimtare të partizanëve të Titos gjatë Luftës së Dytë Botërore.

Simbolika e mëtejme ishte edhe në faktin se ky objekt vendosej përballë atyre neoklasike të Mbretërisë të Serbisë e Jugosllavisë që ishin pjesë tashmë të kompleksit qeveritar.

Objekti mbijetoi shtetin dhe kur u bombardua nga NATO-ja më 1999 (më 30 prill dhe 8 maj) ishte Shtatmadhoria e RFJ-së. Kur u vu nën mbrojtje si objekt kulture ishte Shtatmadhori e Serbisë dhe Malit të Zi dhe në fund u bë pronë e Serbisë.

Cila nga kjo periudhë do mbajtur mend? Cilëndo do rikujtuar dhe respektuar?

Kjo çështje fillimisht doli në shesh herën e parë kur u përfol mundësia e rrëzimit të objektit, meqë njëra anë e tij ishte rrezik të shembej. Reagimi i parë ishte i veteranëve të Luftës së Dytë Botërore, të cilët insistuan që objekti duhet të ruhet meqë simbolizon Sutjeskën, luftën antifashiste dhe

rrugën e painkuadruar që kishte zgjedhur Jugosllavia. Dhe kjo ndodhte në vitin 2013, kur Jugosllavia e atyre partizanëve ishte shembur me sulmin e furishëm të nacionalizmit serb të identifikuar me Slobodan Milosheviqin. Për më tepër, objekti u bombardua nga NATO-ja mu ngase ecja historike shkatërrimtare e nacionalizmit serb kishte mbërritur që të kërcënonte me gjenocid qytetarët e Kosovës. Shtatmadhoria në Beograd nuk simbolizonte më 1999 luftën kundër fashizmit, ishte shndërruar në simbol të vetë fashizmit, kësaj here serb.

3.

Por, ky mund të jetë vetëm njëri prej interpretimeve. Për dallim prej ish-partizanëve dhe kujtesën e tyre për luftën antifashiste apo për një kosovar të rëndomtë dhe kujtesën e luftës së NATO-s kundër fashizmit serb, për qytetarët e Beogradit hapësira interpretative e kujtesës është tjetërfare.

Pas rënies së Milosheviqit, për një pjesë jo të vogël të sferës publike ndërtesa e Shtatmadhorisë u shndërrua në një pikë që përcakton rolin dhe identitetin e Serbisë në botën bashkëkohore. Për politikën, e identifikuar rreth presidentit Vuçiq, e këtu hyjnë edhe kundërshtarët e tij nga sfera e nacionalizmit serb, Shtatmadhoria është simbol i rezistencës serbe ndaj fuqive të mëdha, madje më të madhes së asaj kohe, NATO-s. Për një pjesë tjetër të politikës, që nuk janë të të njëjtit mendim me presidentin Vuçiq dhe që janë properëndimorë, Shtatmadhoria e bombarduar është simbol i viktimizimit të popullit serb,

një populli të vogël karshi fuqive më të mëdha të njerëzimit. Për një shumicë dërmuese të qytetarëve Shtatmadhoria e bombarduar, një objekt në qendrën e kryeqytetit, përfaqësohet si një padrejtësi, si një pyetje: “Si është e mundur që i vetmi kryeqytet evropian i bombarduar pas Luftës së Dytë Botërore në Evropë të jetë Beogradi?”

Kjo pyetje megjithatë nuk është shtruar dhe nuk është shtruar në kontekstin e pyetjes vijuese, që do të ishte, “meqë kemi qenë të bombarduar, çka është ajo që duhet ta ruajmë nga kjo periudhë dhe pse?”

Me këso dileme është ballafaquar Berlina, për shembull. Në vitet pesëdhjetë të shekullit të kaluar u vendos që kisha Kaiser-Wilhelm-Gedächtniskirche pjesërisht apo në masë të madhe e shkatërruar nga bombardimet e forcave aleate në Luftën e Dytë Botërore të mos rrënohet e as mos të rindërtohet, por që afër saj të ndërtohet një kishë e re. Në këtë mënyrë do të zhvillohej dialogu mes kujtesës dhe të tashmes, kujtesës së pasojave të militarizmit dhe të rilindjes së një populli demokratik. Por, kjo që e mundur si pjesë e një trajtimi kolektiv me të kaluarën, në të cilën populli gjerman zhvilloi ligjërimin e përgjegjësisë e jo viktimizimit: Kisha që bombarduar si ndëshkim, ngase nazizmi kishte filluar dhe udhëhequr Luftën e Dytë Botërore, duke përfshirë gjenocidin në të.

4.

Dr.Filip Ejdas, një studiues eminent në Serbi, konstatoi në një studim të

thelluar dhe jokonvencional para disa vjetësh se objektet si ky i Shtatmadhorisë shndërrohen në pjesë të rrëfimit identitar të shtetit dhe mu nga kjo arsye çështja e ardhmërisë së tij fiton edhe më shumë rëndësi se “një grumbull gurësh”. Më 2017 ai shkruante se “ndërtesa ka mbetur në “një gjendje të braktisur”, pasi dy opsionet - ta rindërtonin dhe ta hiqnin - e kanë kërcënuar në mënyrë të barabartë identitetin e Serbisë. Shteti fillimisht kishte shmangur trajtimin e ndërtesës, sepse nuk ishte në gjendje të vendoste se cilën histori të vetvetes të "tregonte".”

Asokohe dilema kishte qenë se a mundet Serbia të “tregojë” me ndërtesën se është edhe “viktimë e NATO-s” dhe njëkohësisht se dëshiron t’i afrohet NATO-s.

Kjo që dilemë e vogël krahasuar me atë që do të duhej të ishte në një model gjerman të ballafaqimit me të kaluarën, e që do të tingëllonte me “a mund të tregojë Serbia përgjegjësinë për luftërat kundër popujve të tjerë dhe botës së civilizuar duke e ruajtur Shtatmadhorinë e bombarduar si një simbol të kohës që nuk duhet të përsëritet asnjëherë më, si një simbol i paqes që do kërkuar me popujt e ish-Jugosllavisë?”

Jared Kushner ishte afër që të largonte fare këto dilema. Po ta ndërtonte hotelin Trump, rrëfimet do të iknin (përkohësisht) nga ndërtesa e Shtatmadhorisë në ardhmërinë e pamjeve luksoze. Me tërheqjen e projektit të tij, rrëfimet dhe dilemat tash mbeten ende aty, në kalbjen e mosballafaqimit me të kaluarën.

POST PAX AMERICANA

Strategjia e re e Sigurisë Kombëtare të SHBA-ve mori një vëmendje më të madhe ndërkombëtare se në të shkuarën. Ajo është një raport presidencial për Kongresin që përshkruan vizionin, interesat, qëllimet dhe politikat e SHBA-ve për sigurinë kombëtare, duke detajuar se si të përdoren instrumentet e fuqisë kombëtare për të mbrojtur kombin, promovuar prosperitetin dhe ruajtur stabilitetin.

Nëse do të ishte produkt i një administrate amerikane tjetër, strategjia do të ishte temë e debatit kryesisht mes profesionistëve. Mirëpo, vëmendja e madhe vjen për shkak të faktit se ky dokument paraqet një ndryshim rrënjësor në riorientimin e politikës së jashtme të SHBA-ve që prej përfundimit të Luftës së Ftohtë, duke përcaktuar një doktrinë të re të politikës së jashtme: "Amerika e Para". Në një mënyrë a tjetër, strategjia konfirmon qëndrimet e mbajtuara nga administrata Trump gjatë këtij viti.

Strategjia e Sigurisë Kombëtare nuk ka të bëjë me vlerat. Nuk ka të bëjë me promovimin e demokracisë. As me mbrojtjen e parimeve që aleatët europianë i kanë marrë si të mirëqena që nga fundi i Luftës së Dytë Botërore. Ajo ka të bëjë me projektimin e fuqisë dhe interesave amerikane. Projektimi i fuqisë bazohet në një premisë transaksionale që duhet t'u sjellë dobi amerikanëve dhe jo domosdoshmërisht parimeve që duhen ndjekur për përmbushjen e objektivit. Në të njëjtën kohë, strategjia na kujton se marrëdhëniet ndërkombëtare nuk ndryshojnë shumë nga marrëdhëniet njerëzore, ku jo gjithçka e çdo gjë vlen njësoj.

Strategjia përcakton parametrat e përgjithshëm se si administrata Trump e sheh botën duke u përqendruar në kërcënime dhe prioritetet strategjike si aleancat, mbrojtja, tregtia dhe avantazhi teknologjik. Nga dokumenti del qartë se prioritetet e administratës Trump janë:

(i) siguria kufitare, lufta kundër kimit ndërkombëtar me theks të veçantë ndaj narko-terrorizmit dhe karteleve të drogës;

(ii) çimentimi i përparësisë amerikane në hemisferën perëndimore, duke riafirmuar “doktrinën Monroe”, sipas të cilës çdo ndërhyrje nga fuqi të tjera të huaja në politikat e kontinentit amerikan është një akt potencialisht armiqësor kundër SHBA-ve;

(iii) ballafaqimi me Kinën për të fituar të ardhmen ekonomike dhe parandaluar përballjen ushtarake, me theks të veçantë mbrojtjen e Tajvanit;

(iv) ripërcaktimi i kushteve për stabilitet brenda Europës dhe stabilitet strategjik me Rusinë;

(v) paqja në Lindjen e Mesme, duke respektuar traditat, fetë dhe kulturat e tyre, për sa kohë që ato nuk kërcënojnë SHBA-të.

Mjedisi gjeopolitik asgjësues

Tërheqja apo racionalizimi i veprimit amerikan në botë nuk është një dukuri e re. Pas shkëlqimit në planin ndërkombëtar të Woodrow Wilson, SHBA-të u tërhoqën në njëfarë izolacionizmi gjatë viteve 1920-1930, duke refuzuar Lidhjen e Kombeve dhe duke miratuar akte të neutralitetit për të shmangur përfshirjet ndërkombëtare, të nxitura nga lodhja e luftës dhe depresioni ekonomik, deri në sulmin e papritur në Pearl Harbor në vitin 1941, që i detyroi SHBA-të të përfshiheshin në Luftën e Dytë Botërore.

Strategjia e Sigurisë Kombëtare paraqitet në një moment gjeopolitik asgjësues. Sipas SHBA-ve qasja ‘e njëjta madhësi u përshtatet të gjithëve anëmbanë botës’ nuk funksionon më. Në të vërtetë, ndryshimi në rrafshin botëror nuk është më teorik, teksa jemi dëshmitarë të fronteve kryesore të luftës në Europë dhe në Lindjen e Mesme, raportit të trazuar ndërmjet SHBA-ve dhe Europës, mungesës së një udhëheqjeje të fortë në nivel europian, si rezultat i shkërmoqjes së qendrës demokratike, formësimit të aleancave alternative ndaj perëndimit nga vendet me një gjeografi dhe popullsi të konsiderueshme, dhe një arkitekturë ndërkombëtare më komplekse dhe konkurruese.

Strategjia synon të reflektojë deficitin e krijuar në raportin mes pushtetit dhe pritshmërive të opinionit publik. Shumica dërmuese e amerikanëve nuk duan të paguajnë për politikën e jashtme dhe nuk mbështesin pozicionimin e SHBA-ve si “zjarrëfikëse” të konflikteve në cepa të ndryshëm të botës. Vjet amerikanët votuan për më pak politikë të jashtme, çka nuk përbën përjashtim nga zgjedhjet presidenciale gjatë dekadave të fundit. Në vitin 1992, amerikanët votuan për Clinton që vinte nga një eksperiencë modeste si guvernator i Arkansasit, e pakrahasueshme me atë të presidentit Bush, i cili ishte protagonist i rënies së Murit të Berlinit dhe ndryshimeve epokale.

E njëjta gjë mund të thuhet për vitin 2000, kur amerikanët zgjodhën Bush përkundërt Al Gore, një personalitet i angazhuar në marrëdhëniet ndërkombëtare teksa shërbente për dy mandate si zëvendës president; në vitin 2008, kur zgjodhën senatorin e ri Obama përkundërt senatorit të sprovuar në arenën ndërkombëtare dhe veteranit të luftës McCain; apo në vitin 2016, kur zgjodhën Trump përkundërt Clinton, që vinte pas eksperiencës si senatore e New York dhe më pas sekretare shteti.

E përbashkëta e presidentëve të sipërmendur është se janë zgjedhur mbi bazën e premtimit për një politikë të jashtme më të kufizuar, por që u përfshinë më shumë në politikën e jashtme gjatë ushtrimit të detyrës. Trump nuk përbën përjashtim nga ky rregull. Fakti që gjatë vitit të parë të këtij mandati presidencial, ai flet për ndryshimin e regjimit në Venezuelë, ndërhyrjen humanitare në Nigeri, ndërtimin e Gazës dhe nevojën për përfundimin e luftës në Europë tregon se ai nuk i përket shkollës së ndërhyjeve të kufizuara në politikën e jashtme. Përkundrazi! Ndaj, dilema kryesore për SHBA-të sot nuk është thjesht se çfarë nuk mund të bëjnë, por të shmangin atë që nuk mund ta bëjnë.

Karakterit i sigurisë europiane

Strategjia e Sigurisë Kombëtare të SHBA-ve konfirmon një prirje të vënë re që nga koha e administratës Obama, sipas së cilës, SHBA-të shohin Azinë si skenën qendrore, ndërsa Europa nuk ka më të njëjtën rëndësi, qoftë strategjikisht apo kulturalisht për to. Eksperienca ime gjatë këtyre muajve në Universitetin e Harvardit ka qenë një surprizë në vetvete për faktin se kontinenti ynë është pak në vëmendje krahasuar me Amerikën Latine, Indo-Paqësorin apo Lindjen e Mesme, edhe në botën e mendimit e jo veç atë të politikës. Horizontet strategjike të Indo-Paqësorit kanë fituar përparësi në raport me lidhjet transatlantike. Pavarësisht ndryshimit të administratave nga Biden tek Trump dhe qasjeve të

ndryshme që këto administrata kanë në raport me Europën, duhet pranuar se amerikanët nuk ndihen në gjendje luftë me Rusinë, në dallim nga Europa ku pasojat e luftës janë evidente.

Strategjia, e cila i bën thirrje Europës që të marrë "përgjegjësinë kryesore për mbrojtjen e vet, pa u dominuar nga ndonjë fuqi kundërshtare", duhet lexuar edhe si një thirrje zgjimi. Për një kohë të gjatë Europa ishte mësuar me ‘doktrinën Truman’, sipas së cilës amerikanët garantonin sigurinë në kontinent dhe ndihmonin tranzicionin demokratik në Europë. Pas rënies së Murit të Berlinit, amerikanët u përfshinë në garantimin e sigurisë në kontinent, përfundimin e luftës në ish-Jugosllavi, dhe gjithashtu procesin e zgjerimit të NATO-s.

Për thuajse tetë dekada, politika e jashtme amerikane u formësua nga mendësia e Luftës së Ftohtë dhe pasojave të saj. Personalitete si Kissinger, Brzezinski, Albright, të cilët erdhën si refugjatë nga Europa bashkë me historitë e tyre personale ndikuan në forcimin e lidhjeve ndërmjet SHBA-ve dhe Europës, përgjatë formulimit dhe ekzekutimit të politikës së jashtme amerikane.

Sot realiteti demografik në SHBA është tjetër nga ai i Luftës së Ftohtë dhe periudhës që e pasoi atë. Është kjo arsyeja që për herë të parë Strategjia e Sigurisë Kombëtare shkaktoi hidhërim e tronditje mes botës së mendimit në Europë, për shkak të gjuhës së drejtpërdrejtë, e në disa raste të ashpër ndaj projektit europian. Thënë troç, SHBA-të po kërkojnë që Europa të mbikëqyrë pjesën e saj të botës. Dhe ç’është më e rëndësishmja, të paguajë vetë për të.

Udhëheqësit amerikanë që nga koha e Presidentit Kennedy në vitin 1963 kanë kërkuar më shumë nga Europa për të ndarë barrën në NATO. Thirrje që janë injoruar sistematikisht nga Europa. Administrata Trump dallon nga administratat e mëparshme, në këmbënguljen për ta bërë realitet një gjë të tillë.

Natyrisht dobësimi i marrëdhënieve euro-atlantike nuk është një ogur i mirë për Europën, ku SHBA-të janë konsideruar si garantues të perimetrit të sigurisë. Edhe më kritike paraqitet situata në rajonin tonë ku ndërhyrja amerikane ka qenë vendimtare në ndalimin e gjenocidit dhe krimeve të luftës dhe në kushtet kur BE-ja ka dështuar të adresojë projektet e papërfunduara të shtetësisë. Dobësimi i marrëdhënieve euro-atlantike nuk është një ogur i mirë as për SHBA-të, pasi Europa është aleati natyral i tyre në ballafaqimin me fuqitë e tjera. Insistimi ndaj Europës për të "qëndruar në këmbët e veta" është treguesi kryesor i një ndarjeje me qasjen tradicionale të SHBA-ve ndaj garantimit të mbrojtjes në kontinentin tonë. Por edhe në një klimë politike më miqësore, ndryshimet strukturore do të sfi-

donin besueshmërinë e angazhimeve të sigurisë së SHBA-ve, ndërsa përgatitën për konkurrencë me dy fuqitë bërthamorë, Kinën dhe Rusinë. Multipolariteti bërthamor në zhvillim e bën modelin e dikurshëm të mbrojtjes më të vështirë dhe më të rrezikshëm për t'u garantuar pambarimisht.

Strategjia e Sigurisë Kombëtare zbulon edhe një kundërshti të madhe midis këndvështrimit të Europës për veten dhe vizionit të administratës Trump për të ardhmen e Europës, teksa bëhet dallimi mes Europës dhe Bashkimit European, duke e kritikuar këtë të fundit si shkaktar të humbjes së karakterit të vërtetë e të dikurshëm të Europës. Po në dokument bëhet një referencë e qartë për mbështetjen amerikane ndaj vendeve të Europës Qendrore, Lindore e Jugore, duke rikikluar kategorizimin e ish sekretarit amerikan të mbrojtjes Donald Rumsfeld për Europën e “re” dhe të “vjetër”, gjatë ndërhyrjes amerikane në Irak, e cila nuk u mbështet nga aleatët europianë si Franca dhe Gjermania.

Megjithatë, siç konfirmon vetë Strategjia e Sigurisë Kombëtare, qëllimi i saj është të ndihmojë Europën për ta bërë atë më të fortë, për të parandaluar çdo kundërshtar që përpigjet të dominojë Europën. Gjuha e drejtpërdrejtë duhet të shërbejë si mundësi për të forcuar karakterin e sigurisë europiane.

Karakterit i sigurisë së ardhshme europiane dhe marrëdhëniet me Rusinë do të përcaktohen nga mënyra se si përfundon lufta në Ukrainë. Europa duhet të kombinojnë reflektet reaguese me nevojën për të pasur një plan të qartë për mënyrën se si duhet të përfundojë lufta e sotme dhe ndërtohet paqja e nesërme në kontinent. Europa duhet të përshpejtojë procesin e ndërtimit të kapaciteteve të mbrojtjes. Ndërkohë që dokumenti duhet të shqyrtohet në mënyrë kritike është e rëndësishme të evitohen vlerësimet dogmatike. Për një kohë të gjatë kemi jetuar nën thundrën e “besimtarëve të tregut”, të cilët nuk pranonin asnjë kritikë ndaj magjisë së tregut dhe kapitalizmit. “Besimtarët liberalë” po shfaqin të njëjtat simptoma si “besimtarët e tregut” dikur. Ata hedhin poshtë çdo ide të kundërt me botëkupimin e tyre, pa qenë në gjendje të shqyrtojnë realitetin dhe alternativat në mënyrë kritike, të shoqëruar me mungesë mendësie të orientuar për nga suksesi.

Në vend të predikimit të së djeshmes që nuk do të kthehet më ia vlen të paguhen kostot e duhura afatshkurtra për përfitimin afatgjatë të periudhës post Pax Americana në Europë. Një Europë më strategjike, me kapacitete të plota mbrojtëse, e aftë për të vepruar si e barabartë me fuqitë e tjera gjeopolitike.

Te gjitha e Ballkanit ne nji Market

318-324 Kilburn High Road, London, NW6 2QN | Tel: 020 7372 1059

**190 Merton High Street
Wimbledon
London SW19 1AX**

RASHID & RASHID
Solicitors, Advocates
Immigration Specialists
Commissioners of Oaths

Ne mund t'ju ndihmojmë

- **Asylum & Immigration**
- **New Point Based System**
- **Settlement Applications (ILR)**
- **European Law**
- **Nationality & Travel Document**
- **Human Rights Applications**
- **High/Court of Appeals**
- **Over Stayers**
- **Work Premits**
- **Visa Extensions**
- **Judicial Reviews**
- **Tribunal Appeals**

Konsultimet falas

07774222062

07878335000

TEL: 0208 5401 666

TEL: 0208 672 0666

